การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม

นายอภิชาติ ศรีสารคาม

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม

โรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

กิตติกรรมประกาศ

ทิศทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จะต้องจัดการศึกษาให้สนองตอบกับโลกในยุคปัจจุบันที่สภาวะทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจและการเมืองเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและซับซ้อนมากขึ้น การศึกษานับว่ามีบทบาทสำคัญมาก เนื่องจากการศึกษามีความจำเป็นต่อทุกช่วงชีวิตมนุษย์ เพราะเป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตของมนุษย์ให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ ด้วยเหตุดังกล่าวครูผู้สอนจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการสร้างความเจริญงอกงามให้แก่บุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ ฝึกอบรม สืบสานวัฒนธรรม สร้างองค์ความรู้ และจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นพลเมืองดีของชาติ สมรรถนะด้านการสอนของครู จะนำไปสู่ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามที่สังคมคาดหวัง ครูจึงควรให้ความสำคัญกับการฝึกอบรม การเรียนรู้ของครูอย่างต่อเนื่องหลังเข้าสู่อาชีพจึงมีความสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ ครูผู้สอนจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนความรู้และวิธีการจัดการเรียนการสอนแบบเดิมให้สอดคล้องกับสมรรถนะที่พึงประสงค์ใหม่ด้วย

การศึกษาผลพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม เพื่อพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และเพื่อศึกษาผลการครูพัฒนาในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ซึ่งเสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความร่วมมืออันดียิ่งของคณะครูโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยา ที่ให้ความช่วยเหลือและให้ความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการดำเนินการโดยทั่วไป และทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือด้วยที่มิได้กล่าวนาม จึงขอขอบพระคุณทุกท่านไว้เป็นอย่างสูง

อภิชาติ ศรีสารคาม

ชื่อเรื่อง การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม

ผู้วิจัย นายอภิชาติ ศรีสารคามน้อยผาง

สถานศึกษา โรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม

ปีที่พิมพ์ 2567

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม 2) เพื่อพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และ 3) เพื่อศึกษาผลการครูพัฒนาในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติการ การสังเกตการณ์ และการสะท้อนผล กลุ่มเป้าหมายการวิจัยประกอบด้วย ได้แก่ ครูโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม จำนวน 12 คน แนวทางที่ใช้ในการพัฒนาครู คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการปฏิบัติกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ แบบทดสอบ แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ และแบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอผลในเชิงบรรยายและพรรณนาวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม พบว่า ครูผู้สอนกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูผู้สอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยังไม่เป็นไปตามแนวการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ครูผู้สอนขาดความรู้เรื่องการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูไม่มีประสบการณ์และขาดความรู้ ทักษะการสอนในศตวรรษที่ 21 ครูผู้สอนขาดการพัฒนาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอย่างต่อเนื่อง และครูผู้สอนขาดความรู้ในการสร้างและเลือกใช้เครื่องมือประเมิน แบบทดสอบไม่ตรงตามเนื้อหา ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ แนวทางการพัฒนาพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เรื่อง การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมความสามารถจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีการกำหนดการวางแผนติดตามการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) อย่างต่อเนื่อง 2) ผลการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) พบว่า ครูผู้สอนมีคะแนนการประเมินความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ มีค่าเฉลี่ย 16.08 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 80.4 ในวงรอบที่ 1 ครูผู้สอนมีผลการประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เฉลี่ย 3.22 อยู่ในระดับคุณภาพดี และในวงรอบที่ 2 คะแนนเฉลี่ย 3.52 อยู่ในระดับคุณภาพดีมาก โดยมีครูผู้สอนที่มีผลการประเมินแผนจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับคุณภาพดีมาก จำนวน 7 คน จากคุณครูทั้งหมด 12 คน และ 3) ผลการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) หลังจากการอบรมเชิงปฏิบัติการ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การนิเทศติดตาม ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วย

กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในวงรอบที่ 1 และวงรอบที่ 2 พบว่า แนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กำหนดเป็น 7 ขั้นตอน คือ การศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน การแบบการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ การประเมินผลผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย และการวิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอน และผลการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม มีผลการประเมินความสามารถการจัดการเรียนรู้ในระดับ ดีมาก ค่าเฉลี่ย 3.53

สารบัญ

บทที่ หน้า

1 บทนำ 1
ภูมิหลัง 1
ความมุ่งหมายของการวิจัย 2
ความสำคัญของการวิจัย 3
ขอบเขตของการวิจัย 3
นิยามศัพท์เฉพาะ 3
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 7
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาครู 7
การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 10
แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 18
สภาพและบริบทการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม 23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 28
งานวิจัยในประเทศ 28
งานวิจัยต่างประเทศ 35
3 วิธีดำเนินการวิจัย 37
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย วงรอบที่ 1 37
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย วงรอบที่ 2 40
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 43
ผลการดำเนินการวิจัย วงรอบที่ 1 43
ผลการดำเนินการวิจัย วงรอบที่ 2 48
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ 53
สรุปผล 53
อภิปรายผล 56
ข้อเสนอแนะ 60

บรรณานุกรม 61
ภาคผนวก 65

บัญชีตาราง

ตาราง หน้า

1 กำหนดการประชุมเชิงปฏิบัติการการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 45
2 คะแนนการประเมินความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 46
3 คะแนนการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 วงรอบที่ 1 47
4 แผนปฏิบัติการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (วงรอบที่ 2) 49
5 คะแนนการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 วงรอบที่ 2 51
6 คะแนนการประเมินความสามารถการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 52

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

ศตวรรษที่ 21 เป็นโลกยุคใหม่ที่ก้าวเดินรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว สิ่งต่าง ๆ บนโลกเปลี่ยนแปลงพลิกผันตลอดเวลา มนุษย์อยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความหลากหลายทั้งด้านเชื้อชาติ ศาสนาและวัฒนธรรม ดำเนินชีวิตท่ามกลางแรงผลักดันของเทคโนโลยีและสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างเต็มเปี่ยม เป็นผลให้ระบบการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การศึกษาและวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไปทั่วทุกมุมโลก การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ก่อให้เกิดผลกระทบในทุกด้านของชีวิตมนุษย์โดยเฉพาะด้านการศึกษาซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศ แต่ในขณะที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษากลับยังคงเหมือนเดิม จึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องปรับเปลี่ยนระบบการศึกษาเพื่อให้ทันกับความท้าทายของโลกยุคใหม่ การปฏิรูปการศึกษาจึงกลายเป็นสิ่งที่ถูกเรียกร้องจากผู้คนในสังคมมากขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้ระบบการศึกษามีความแข็งแกร่งเพียงพอและสามารถเตรียมความพร้อมของนักเรียนให้มีชีวิตอยู่เรียนรู้และทำงานในโลกยุคใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2560 : 13-15)

โลกยุคใหม่เป็นยุคแห่งความรู้ (Knowledge-based) โดยการรู้ (Literacy) ซึ่งมีความหมายมากกว่าการอ่านออก เขียนได้ กล่าวคือ หมายถึงการรู้ว่าจะใช้ความรู้และทักษะอย่างไรในการดำรงชีวิตอยู่ในบริบทของยุคสมัยที่มีการแข่งขันกันสูง มนุษย์ต้องใช้ความรู้หลายแขนงรวมถึงทักษะมากมายเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข และช่วยให้ประเทศสามารถแข่งขันกับประเทศอื่นได้ ทักษะที่มนุษย์ต้องใช้ในศตวรรษที่ 21 ย่อมแตกต่างไปจากยุคเดิมเพราะมนุษย์ยุคใหม่ต้องเป็นผู้ที่สามารถดำรงชีวิตและพึ่งพาตนเองได้ สามารถเผชิญและปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงที่รุนแรงและไม่คาดฝันได้ครั้งแล้วครั้งเล่า นอกจากนี้ยังต้องเป็นคนดีของสังคม รู้จักการเผื่อแผ่แบ่งปันแก่ผู้อื่น เป็นผู้รู้วิชาและรู้ทักษะที่ซับซ้อน เช่น ทักษะการเรียนรู้ ทักษะชีวิต ทักษะการทำงาน การสร้างแรงบันดาลใจให้กับตนเอง เป็นต้น ด้วยเหตุนี้การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีความแตกต่างจากการจัดการเรียนรู้ในอดีต เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ทางการศึกษาที่เปลี่ยนจุดเน้นจากการมอบความรู้ให้แก่ผู้เรียน กลายเป็นผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเองหรือมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากขึ้น ดังนั้น แนวคิดของการจัดการเรียนรู้รวมถึงรูปแบบและเทคนิคการเรียนรู้ที่นำมาใช้ จึงต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับบริบทของโลกยุคใหม่ด้วย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.2560 : 16)

ทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่ทุกคนจะต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ การเรียนรู้ 3R x 8C ทักษะการเรียนรู้ 3R คือ Reading (อ่านออก) (W) Riting (เขียนได้) และ (A) Rithemetics (คิดเลขเป็น) ส่วนทักษะการเรียนรู้ 8C ประกอบด้วย Critical Thinking and Problem Solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา) Creativity and Innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม) Cross-cultural Understanding (ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์) Collaboration, Teamwork and Leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ) Communications, Information, and Media Literacy (ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ) Computing and ICT Literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) Career and Learning Skills (ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้) และ Compassion (มี

ความเมตตากรุณา มีคุณธรรม และมีระเบียบวินัย) ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูจึงต้องออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนในสภาพที่ใกล้เคียงชีวิตจริงที่สุด ครูต้องเปลี่ยนเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียนจากเน้นเรียนวิชาเพื่อได้ความรู้ให้เลยไปสู่การพัฒนา ทักษะที่สำคัญต่อชีวิตในยุคใหม่ โดยการเรียนรู้ยุคใหม่ต้องเรียนให้เกิดทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ซึ่งหน้าที่ของครูจึงต้องเปลี่ยนจากเน้นสอนหรือสั่งสอนไปทำหน้าที่จุดประกายความสนใจใฝ่รู้ (inspire) แก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้เรียนจากการลงมือปฏิบัติ (learning by doing) และผู้เรียนงอกงามทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 จากการลงมือปฏิบัติของตนเป็นทีมร่วมกับเพื่อนนักเรียน เน้นการงอกงามทักษะในการเรียนรู้ และค้นคว้าหาความรู้มากกว่าตัวความรู้ ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้องเปลี่ยนแนวทางการทำงานจากทำโดดเดี่ยวคนเดียว เป็นทำงานและเรียนรู้จากการทำหน้าที่ครูเป็นทีม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2558 : 42)

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) เป็นกระบวนการสร้างการเปลี่ยนแปลงโดยเรียนรู้จากการปฏิบัติงานของกลุ่มบุคคลที่มารวมตัวกัน เพื่อทำงานร่วมกันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ร่วมกันวางเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียนและตรวจสอบ สะท้อนผลการปฏิบัติงานทั้งในส่วนบุคคลและผลที่เกิดขึ้นโดยรวมผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวิพากษ์วิจารณ์ การทำงานร่วมกัน การร่วมมือรวมพลัง โดยมุ่งเน้นและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวม ในการทำงานเพื่อปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียน การมีคุณค่าร่วมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน ไปถึงการเรียนรู้ร่วมกันและการนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์ร่วมกัน เรียนรู้ที่จะมองเห็นการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง พัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเองเพื่อผู้เรียนเป็นสำคัญ (วิจารณ์ พาณิช. 2555 : 18)

โรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับประถมศึกษา มีนักเรียนทั้งหมด 173 คน โดยโรงเรียนได้กำหนดหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องผู้เรียนและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ปัญหาที่พบในโรงเรียน พบว่า บุคลากรครูยังขาดความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูไม่ปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริมจึงได้ร่วมกันกำหนดแนวทางเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา ปรับปรุงพัฒนาและส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ เป็นคนเก่งมีคุณภาพ และเป็นผู้มีสุขภาพกายและจิตดี และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดในหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม
2. เพื่อพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)
3. เพื่อศึกษาผลการครูพัฒนาในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ทราบถึงสภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

2. ครูโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริมได้รับการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ(PLC) และเป็นการกระตุ้นให้ครูนำการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มาปฏิบัติจริง

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ Kemmis and MaTaggart ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ ดังนี้

ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 คน รวม 12 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหาการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม ประกอบด้วย

1. การกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้
2. การกำหนดเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
4. การประเมินผลการจัดการเรียนรู้
5. การวิเคราะห์ข้อมูลป้อนกลับ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาครู หมายถึง กระบวนการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยให้ครูร่วมกันวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 ขั้นการวางแผน (Planning) หมายถึง การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการวิเคราะห์สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยจัดครูกลุ่มเป้าหมายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันวางแผนจัดกิจกรรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ(PLC) โดยมีการจัดทำกำหนดการและแผนปฏิบัติการพัฒนาครู

1.2 ขั้นการปฏิบัติการ (Action) หมายถึง การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับกลุ่มเป้าหมาย

ลงมือดำเนินงานตามแผนการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โดยดำเนินการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการเขียนแผนและออกแบบการจัดการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายนำองค์ความรู้ที่ได้ไปสู่การปฏิบัติในชั้นเรียน

1.3 ขั้นการสังเกตการณ์ (Observation) หมายถึง สังเกตการณ์การดำเนินงานการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายตามที่วางแผนที่กำหนดไว้ สังเกตผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จากนั้นกลุ่มเป้าหมายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในการออกแบบและพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ตามเป้าหมายโดยใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย

1.4 ขั้นการสะท้อนกลับ (Reflection) หมายถึง ประเมินผลการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้เครื่องมือคือ การสนทนากลุ่มตามแนวทางกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) การสัมภาษณ์ การทดสอบความรู้ความเข้าใจ และประเมินการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สรุปและรายงานผลการดำเนินงานพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

จัดกิจกรรมเปิดชั้นเรียนและเปิดบ้านวิชาการเพื่อแสดงผลงานและเผยแพร่ของครูและนักเรียนต่อชุมชนและหน่วยงานทางการศึกษาต่างๆ

2. การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หมายถึง กระบวนการของครูในการจัดการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่

2.1 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ หมายถึง การกำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ/กระบวนการ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2.2 การวิเคราะห์ผู้เรียน หมายถึง การศึกษาผู้เรียนในลักษณะวิธีการเรียนรู้ ความสามารถ ความถนัด ความสนใจและความต้องการของผู้เรียน เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสม ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด

2.3 กำหนดเนื้อหา หมายถึง การกำหนดสาระสำคัญในเรื่องที่จัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องไปกับวัตถุประสงค์ เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดของหลักสูตร

2.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถการกาหนดสาระสำคัญในเรื่องที่สอนโดยผู้สอนเลือกใช้รูปแบบ เทคนิควิธีการต่างๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้

2.5 สื่อการเรียนรู้ หมายถึง วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่เป็นสิ่งช่วยในการที่จะจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เพื่อเร้าความสนใจผู้เรียน สนับสนุนการอธิบาย ทำให้เกิดความเข้าใจทั่วไปและช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในกระบวนการเรียนการสอน

2.6 การวัดและประเมินผล หมายถึง ความสามารถวินิจฉัย ตัดสิน ลงสรุป โดยการระบุปัญหา จำแนกแยกแยะข้อมูล เปรียบเทียบข้อมูลเพื่อจัดกลุ่มอย่างเป็นระบบ ระบุเหตุผลหรือเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูล และการตรวจสอบข้อมูลเพื่อการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร การร่วมมือ และความคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มตามศักยภาพและความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของเนื้อหา

2.7. การใช้ข้อมูลย้อนกลับ เป็นการวิเคราะห์ผลการประเมิน ผลการสอน ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของผู้เรียนและครูผู้สอน เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการช่วยเหลือ ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนในด้านการเรียนรู้ และเพื่อแก้ไข ปรับปรุงและซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ของตนเองด้วยกระบวนการวิจัย

3. ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมกลุ่มกันของครูเป็นทีมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทั้งความรู้ ประสบการณ์ และร่วมมือรวมพลังกันในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนและการทางานของครูเป็นหลัก มีผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ร่วมจัดระบบสนับสนุน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาวิชาชีพ พัฒนาเครื่องมือในการทางานของครูและพัฒนาการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์และคุณภาพของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

3.1 วิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม หมายถึง การที่ทุกคนต้องการทำให้คุณภาพของการเรียนรู้ของผู้เรียนและของตนเองยกระดับขึ้น ทุกคนมีส่วนรับผิดชอบในการทางานของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นการเห็นทั้งภาพเป้าหมาย และที่สำคัญเมื่อเห็นภาพความเชื่อมโยงแล้ว ภาพดังกล่าวมีอิทธิพลกับการตระหนักถึงคุณค่าของตนเองและของ งานจนเชื่อมโยงเป็นความหมายของงานที่เกิดจากการตระหนัก จนเกิดเป็นพันธะสัญญาร่วมกัน ซึ่งเป็นขุมพลังสำคัญที่จะเกิดพลัง ในการไหลรวมกันทำงานในเชิงอุดมการณ์ทางวิชาชีพร่วมกัน

3.2 ภาวะผู้นำร่วม หมายถึง ครูมีอิสระและมีอำนาจตัดสินใจในการทำงาน เป็นผู้นำด้วยการลงมือทำอย่างจริงจังและให้ความสำคัญกับการทำงานของผู้ร่วมงานทุกคน และภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ต้องเป็นผู้นำในการพัฒนา มาทำงานร่วมกับครู และเป็นตัวอย่างในเรื่องที่มีคุณค่าต่อการขับเคลื่อนกิจกรรมของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

3.3 ทีมร่วมมือร่วมใจ หมายถึง ระบบการทำงานเป็นแบบระบบทีม มีวัฒนธรรมการทำงานแบบรวมหมู่ อยู่แบบกัลยาณมิตร ครูทำงานร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆของชุมชนแห่งการเรียนรู้รวมทั้งผู้บริหาร มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน สร้างความรู้จากประสบการณ์การทำงาน เพื่อหาทางพัฒนาวิธีการทำงานให้ได้ผลดียิ่งขึ้นไป

3.4 ชุมชนกัลยาณมิตร หมายถึง กลุ่มคนที่อยู่ร่วมโดยมีวิถีและวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันในชุมชน มุ่งเน้นความเป็นชุมชนแห่งความสุข สุขทั้งการทำงานและการอยู่ร่วมกันที่ ทุกคนมีเสรีภาพในการแสดงความ คิดเห็นของตนเป็นวิถีแห่งอิสรภาพ และเป็นพื้นที่ให้ความรู้สึก ปลอดภัย เคารพซึ่งกันและกัน มีจริยธรรมแห่งความเอื้ออาทรเป็นพลังเชิงคุณธรรม คุณงามความดีที่สมาชิกร่วมกันทำงาน

3.5 การเรียนรู้ของผู้เรียน หมายถึง รูปแบบ กิจกรรม กระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาสมรรถนะ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงตนเอง การนำไปใช้ในชีวิตประจำวันจนเกิดเป็นทักษะจำเป็นที่นำไปสู่ความสำเร็จ

3.6 การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ หมายถึง การเรียนรู้บนพื้นฐานประสบการณ์ตรงจากงานที่ลงมือปฏิบัติภายในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นหลัก มีการเรียนรู้ร่วมกันด้วยวิธีการที่หลากหลาย ครูแต่ละคนพัฒนาตนเองเพื่อยกระดับความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้และทักษะต่าง ๆ ครูได้รู้จักและเรียนรู้ตนเองอย่างแท้จริง ตลอดจนเกิดความรู้สึกถึงคุณค่าของงานครู

3.7 การสนับสนุน หมายถึง การจัดสรรปัจจัยสนับสนุนให้เอื้อต่อการดำเนินการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เช่น เวลา วาระ สถานที่ ขนาดชั้นเรียน ขวัญ กำลังใจ ข้อมูลสารสนเทศ การเอาใจใส่สิ่งแวดล้อม ให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

4. ผลการพัฒนาครู

4.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ หมายถึง ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ 1) การศึกษาคุณลักษณะผู้เรียน 2) การกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ 3) การกำหนดเนื้อหา 4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5) การประเมินผล 6) การวิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับ

4.2 ด้านทักษะการจัดการเรียนการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 หมายถึง ครูมีทักษะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ 1) การนำเข้าสู่บทเรียน 2) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) การใช้สื่อ นวัตกรรม การเรียนการสอน 4) การใช้คำถาม 5) การเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น/มีส่วนร่วม 6) การมอบหมายภาระงาน/ชิ้นงาน 7) การสอดแทรกคุณธรรม/จริยธรรม 8) การวัดผลและประเมินผล 9) การสรุปบทเรียน

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ(PLC) โรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิดทฤษฎี เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาครู
2. การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
3. แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
4. สภาพและบริบทการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
   5.1 งานวิจัยในประเทศ
   5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาครู

ความหมายของการพัฒนาครู

สกาวรัตน์ นิลเพชร์พลอย (2554 : 11) ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง การดำเนินการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้านทักษะ ความรู้ ความสามารถในการทำงานและทัศนคติที่ดี เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตัวบุคลากรและต่อองค์กร ในวงการต่างๆ ได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร แม้ในวงราชการก็มีการจัดดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างแพร่หลาย จะเห็นได้จากมีหน่วยงานที่รับผิดชอบงานพัฒนาบุคลากรมากมาย การพัฒนาบุคลากรไม่เพียงแต่จะทำให้คนมีความรู้ ความสามารถและมีทักษะในการทำงานดีขึ้นเท่านั้น ยังส่งผลให้ได้ผลงานสูงและเป็นประโยชน์ต่อบุคลากรในด้านการเลื่อนตำแหน่งการงานอีกด้วย

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2556 : 10) ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนาบุคลากรการพัฒนาบุคลากร หมายถึง กระบวนการที่ทำให้บุคคลในหน่วยงานมีความรู้ มีทักษะ มีความสามารถและทัศนคติในการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบได้ดียิ่งขึ้นและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่หน่วยงานต้องการ การให้บุคลากรในหน่วยงานมีโอกาสได้รับความรู้และทักษะใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลานั้นเป็นแนวทางที่ดีอันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสภาพต่างๆ ได้ตามที่ต้องการ ซึ่งกระบวนการเหล่านี้สามารถดำเนินการได้อยู่เสมอตามความเหมาะสมของสภาพหน่วยงานนั้นๆ การพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจมีทักษะการวิจัยในชั้นเรียนให้ชัดเจนอย่างถ่องแท้ จะทำให้ครูเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความมุ่งมั่น ในการปฏิบัติหน้าที่ส่งผลดีต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ต่อไป

จากการศึกษาความหมายของการพัฒนาครู สรุปได้ว่า เป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาได้เพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ ทักษะ ความรู้ความสามารถในการทำงานและสร้างประสบการณ์การทำงานให้กับบุคลากรในองค์กร ตลอดจนบุคลิกภาพให้ดีและมีประสิทธิภาพในการ

ปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จบรรลุผลตามเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของการพัฒนาครู

ภัทราวรรณ ศรีโพธิน้อย (2551 : 37) ให้ความสำคัญว่า ความสำคัญในการพัฒนาบุคลากรมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารงาน เพราะแม้จะมีการสรรหาบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถเข้ามาทำงานแล้วใช่ว่าจะสามารถทำงานได้อย่างดีไปตลอด หากบุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมและต่อเนื่องด้วยความพึงพอใจแล้ว บุคลากรจะมีความรู้ความสามารถและมีทักษะในการทำงานและการดำเนินงานก็จะเป็นไปตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

ภิญญดา เกิดศิลป์ (2552 : 14) ให้ความสำคัญว่า การพัฒนาบุคลากรมีความจำเป็นและมีความสำคัญที่จะช่วยให้บุคลากรเป็นคนทันสมัยอยู่เสมอ ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ ทางเทคโนโลยีต่างๆ ส่งผลให้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ลดการขัดแย้งในหน่วยงาน เกิดความสามัคคีและเป็นบุคคลที่มีศักยภาพที่จะพัฒนาบุคคลในสังคมให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เพื่อพัฒนาประเทศชาติต่อไป

ธีรวี ทองเจือ และปรีดี ทุมเมฆ (2560 : 10) ให้ความสำคัญว่า การพัฒนาบุคลากรมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อองค์การทุกแห่ง เนื่องจากระบบสังคมในปัจจุบันที่มีการแข่งขันกัน ทำให้ทุกองค์กรต้องสร้างผลผลิตที่ดีออกมาให้เพียงพอต่อความต้องการของสังคม ปัจจัยที่องค์กรจะสามารถสร้างผลผลิตที่ดีออกมาได้ บุคลากรในองค์กรคือตัวแปรที่สำคัญที่จะทาให้องค์กรประสบกับความสำเร็จ บุคลากรในองค์กรต้องได้รับการพัฒนาอยู่เสมอเพื่อรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

จากการศึกษาความสำคัญของการพัฒนาครู สรุปได้ว่า การพัฒนาครูเป็นภารกิจที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากครูมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียน ช่วยยกระดับสัมฤทธิผลทางการศึกษาของผู้เรียน และเป็นพลังหลักในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลก ส่งเสริมบุคลากรครูให้มีโอกาสได้รับความรู้ ความคิดใหม่ๆ เพื่อจะช่วยให้บุคลากรครูปฏิบัติงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ เพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพและความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน และองค์กรต่อไป

แนวความคิดในการพัฒนาครู

ณรงค์วิทย์ แสนทอง (2551 : 44) ให้แนวความคิดว่า กระบวนการพัฒนาบุคลากรแต่ละขั้นตอนมีความสำคัญอย่างยิ่ง ผู้บริหารต้องดาเนินการให้ครบทุกขั้นตอน คือ ต้องเริ่มจากการหาความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร การวางแผน การปฏิบัติตามแผนหรือการดำเนินการ และติดตามประเมินผล

กาญจนา รุ่งแจ้ง (2551 : 29) ให้แนวความคิดว่า แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรนั้นถือได้ว่าเป็นกลไกอย่างหนึ่งที่ทำให้บุคลากรมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ในการปฏิบัติงาน ที่ได้รับมอบหมายจากองค์กร ทั้งนี้โดยเป็นการส่งเสริมและเพิ่มพูนในสมรรถภาพของตัวบุคลากรเองหรือองค์กร

สกาวรัตน์ นิลเพชร์พลอย (2554 : 12) ให้แนวความคิดว่า การพัฒนาบุคลากรครูให้เป็นครูมืออาชีพนั้น ต้องพัฒนาทั้งในด้านความรู้ในเนื้อหาทักษะด้านต่างๆ รวมถึงเจตคติของความเป็นครูซึ่งสามารถพัฒนาโดยใช้วิธีที่หลากหลาย เช่น การอบรมสัมมนา การฝึกพัฒนาขณะปฏิบัติงาน การพัฒนาโดยการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษาดูงานเป็นต้น

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560 ก : 4-5) ให้แนวความคิดว่า วิชาชีพครูถือเป็นวิชาชีพชั้นสูงเป็นวิชาชีพที่ใช้วิธีการแห่งปัญญาและมีลักษณะเฉพาะด้านในการให้บริการแก่สังคมที่ต่างจากวิชาชีพอื่น ต้องผ่านการศึกษาอบรมในสถาบันการศึกษามาอย่างดีและมีการกำหนดมาตรฐานจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพเพื่อควบคุมความประพฤติ มาตรฐาน และคุณภาพในการประกอบวิชาชีพ มีเอกสิทธิ์และเสรีภาพทางวิชาชีพที่จะแสดงความคิดเห็นอันเป็นคุณประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ ครูนับเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาเป็นด่านหน้าในการพัฒนาคุณภาพประชากรของชาติให้มีศักยภาพ มีความสามารถในการแข่งขันในเวทีนานาชาติ โดยเฉพาะการก้าวให้ทันความเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกอปรกับในปี พ.ศ. 2559 เป็นปีที่จะมีการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน(ASEAN Economic Community : AEC) อย่างเต็มรูปแบบ โดยมีเป้าหมายของการรวมกลุ่มเศรษฐกิจเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว โดยให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุนและแรงงานฝีมือภายในอาเซียนอย่างเสรี ซึ่งประเทศสมาชิกอาเซียนจะต้องมีการแข่งขันในหลายด้านหลายมิติ วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพหนึ่งที่จำเป็นต้องมีการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อเตรียมความพร้อมของประชากรในชาติ ให้สามารถตั้งรับและปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 และการเปิดเสรีของประชาคมอาเซียนได้อย่างมีศักดิ์ศรี สามารถอยู่ร่วมกับสังคมโลกได้อย่างมีความสุข ครูคือบุคลากรซึ่งประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญในกระบวนการจัดการศึกษาเพราะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดผู้เรียนมากที่สุด ภารกิจของครูจึงถือเป็นภารกิจที่สำคัญ สังคมส่วนใหญ่จึงมุ่งหวังให้ครูพัฒนาเด็กไทยให้มีคุณภาพเทียบเท่านานาชาติ โดยหน้าที่สำคัญคือการจัดกระบวนการเรียนรู้ อบรม สั่งสอนผู้เรียนให้เกิดความเจริญงอกงาม ให้เป็นผู้มีความรู้ มีทักษะความสามารถในการเผชิญสถานการณ์ต่างๆ ครูจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข

จากการศึกษาแนวความคิดในการพัฒนาครู สรุปได้ว่า การพัฒนาครูเป็นภารกิจที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากครูมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน ช่วยยกระดับสัมฤทธิผลทางการศึกษาและเป็นพลังหลักในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลก

รูปแบบการพัฒนาครู

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560 ก : 79-80) กล่าวไว้ว่า สำหรับรูปแบบการพัฒนาครูในภาพรวมของประเทศ ได้สรุปรูปแบบการพัฒนาครูที่หน่วยงานทางการศึกษาต่างๆ นิยมปฏิบัติกันมากดังนี้

1. การส่งครูไปเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาตามที่หน่วยงานต่างๆ จัดขึ้น
2. การไปศึกษาดูงาน การจัดอบรมสัมมนาในโรงเรียนโดยเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้
3. การส่งครูไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น
4. การนิเทศภายใน
5. การทำวิจัยในชั้นเรียน
6. การมอบหมายครูอ่านหนังสือเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้และงานที่เกี่ยวข้องกับครู

7. การเรียนรู้จากการปฏิบัติโดยหมุนเวียนครูให้ปฏิบัติงานในหลายหน้าที่

8. การจัดทีมงานเพื่อเรียนรู้และปฏิบัติงานร่วมกัน

9. การนำโครงการต่าง ๆ จากภายนอกเข้ามาดำเนินการภายในโรงเรียนเพื่อกระตุ้นการทำงานของครูภายในโรงเรียน

10. การสนับสนุนครูให้ทาผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะและขอรับรางวัลจากหน่วยงานต่าง ๆ

11. การส่งครูไปเป็นวิทยากรในโอกาสต่างๆ

12. การเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ ทั้งระดับประเทศและระดับภูมิภาคเพื่อกระตุ้นให้ครูตื่นตัวพัฒนาตนเอง เป็นต้น

จากการศึกษารูปแบบการพัฒนาครู สรุปได้ว่า มีกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย มีทั้งการดำเนินการพัฒนาแบบกลุ่มหรืออาจพัฒนาเฉพาะตัวบุคคล การใช้รูปแบบใดย่อมขึ้นอยู่กับความเหมาะสม สภาพบริบท องค์ประกอบต่างๆ รวมถึงความต้องการพัฒนาของครูหรือหน่วยงาน สามารถเลือกวิธีการที่คิดว่ามีความเหมาะสมซึ่งต้องอาศัยด้านความสะดวก เวลา และสถานที่ประกอบ ซึ่งทุกองค์ประกอบล้วนแล้วสำคัญทั้งสิ้น

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

การจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 8) ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาของชาติได้ถูกตราขึ้นมาให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ได้เปิดโอกาสให้คนไทยได้รับการศึกษาและสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้

1. เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
2. ให้สังคมมีส่วนร่วมสำหรับจัดการศึกษา
3. การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

มาตรา 23 การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

1. ความรู้เกี่ยวตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีรวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

3. ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

4. ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

5. ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา 24 การจัดการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกรายวิชา

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคลากรในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

ความหมายของการจัดการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 25-26) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายหลักสูตร ผู้สอนพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้จัดการเรียนรู้โดยช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่าง ๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย

ทิศนา แขมมณี (2555 : 115) ได้ให้ความหมายการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ ครูต้องทำงานหนักในการเตรียมการสอน ครูต้องใช้ความสามารถและความพยายามอย่างมากในการออกแบบ กิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสร้างความรู้ด้วยตนเอง ครูต้องเตรียมข้อมูล ติดต่อแหล่งข้อมูลและจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ให้เพียงพอต่อการให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ในขณะที่ผู้เรียนกำลังทำกิจกรรมอยู่ครูต้องคอยสังเกตดูว่าสิ่งต่าง ๆ ดำเนินไป ตามที่ควรจะเป็นหรือที่ได้คาดหมายไว้ หากไม่เป็นไปตามที่คาด ครูต้องสามารถประเมินประสบการณ์ และตัดสินใจได้ว่าควรปรับหรือเปลี่ยนแปลงอย่างไร ผู้เรียนจึงจะบรรลุวัตถุประสงค์

เอียน สมิธ และอนงค์ วิเศษสุวรรณ์ (2550 : 1-10) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนอง Child Center เป็นการเปลี่ยนบทบาทของครูจากผู้สอน หรือผู้ถ่ายทอดข้อมูลความรู้ มาเป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เน้นอยู่ที่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนการเปลี่ยนแปลงบทบาทนี้เป็นการเปลี่ยนจุดเน้นของการเรียนรู้ ครูต้องมีความเข้าใจในหลักการและวิธีการสอนที่หลากหลายที่จะช่วยส่งเสริมให้การจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จ

จากกการศึกษาความหมายของการจัดการเรียนรู้ สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ หมายถึง การส่งเสริมหรือสร้างขั้นตอนวิธีการจัดให้เกิดการเรียนรู้ของบุคคลจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และประสบการณ์ต่างๆ ตลอดจนการสร้างปัจจัยแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษาชุมชนและสังคม เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายหรือจุดประสงค์การเรียนการสอนที่กำหนด

หลักการ แนวคิดการจัดการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558 : 6) ให้แนวคิดไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน และนำพาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล พัฒนาการทางสมอง และเน้นคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ ใช้สื่อการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศเครือข่ายการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ สถานศึกษาต้องมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และนำผลที่ได้ใช้เป็นข้อมูลเพื่อพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้เกิดคุณภาพสูงสุดต่อผู้เรียน

ทิศนา แขมมณี (2555 : 121) ให้แนวคิดไว้ว่า การเรียนรู้ที่แท้จริง หมายถึงผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นซึ่งอาจเป็นความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะ ฯลฯ จากกระบวนการที่บุคคลรับรู้ และจัดกระทำต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ เพื่อสร้างความหมายของสิ่งเร้า (สิ่งที่เรียนรู้) นั้น เชื่อมโยงกับความรู้และประสบการณ์เดิมของตน จนเกิดเป็นความหมายที่ตนเข้าใจอย่างแท้จริงและสามารถอธิบายตามความเข้าใจของตนได้

มารุต พัฒผล (2557 ก : 33-34) ให้แนวคิดไว้ว่า การเรียนรู้ คือกระบวนการการรู้คิด (Cognitive Process) ที่เกิดขึ้นในสมองของบุคคล เพื่อสร้างความหมายของข้อมูลสารสนเทศและสิ่งเร้าต่างๆ ที่รับเข้ามาทางประสาทสัมผัส เกิดเป็นความรู้ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ ความรู้สึกและพฤติกรรมต่างๆ การเรียนรู้ยุคใหม่ผู้เรียนสำคัญที่สุด คือการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการ ความสามารถ ความสนใจ และวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง อย่างมีความรับผิดชอบ ผู้เรียนตั้งคาถาม (Questioning) และแสวงหาความรู้ (Inquiry)

จากการศึกษาหลัก แนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สรุปได้ว่า เป็นกระบวนการของครูในการจัดการส่งเสริม พัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

ทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ได้มีนักวิชาการหลายท่านให้ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไว้ ดังนี้

Metiri Group (2003 : unpaged) ได้ให้ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไว้ดังนี้

1. ความรู้พื้นฐานในยุคดิจิทัล คือ ความรู้พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ เศรษฐศาสตร์และเทคโนโลยี ความรู้พื้นฐานเชิงทัศนาการและข้อมูลความรู้พื้นฐานทางพหุวัฒนธรรมและจิตสำนึกต่อโลก

2. การคิดเชิงประดิษฐ์ คือ ความสามารถในการปรับตัว การจัดการความซับซ้อนและความสามารถในการชี้นาตนเอง ความอยากรู้ ความสร้างสรรค์ และความกล้าเสี่ยง การคิดระดับสูงและการใช้เหตุผลที่ดี

3. การสื่อสารอย่างมีประสิทธิผล คือ การทำงานเป็นทีม ความร่วมมือและทักษะด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความรับผิดชอบต่อตนเองต่อสังคม และความรับผิดชอบในพลเมือง การสื่อสารแบบโต้ตอบ

4. การเพิ่มผลิตผลระดับสูง คือ การจัดลาดับความสำคัญ การวางแผน และการจัดการเพื่อมุ่งผลลัพธ์ การใช้เครื่องมือจริงอย่างมีประสิทธิผล ความสามารถในการสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพและเหมาะสม

Partnership for 21st Century Skill (2006 : unpaged) ได้ให้ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วย 4 ทักษะ สำคัญได้แก่

1. วิชาแกนและแนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21

1.1 วิชาแกน ได้แก่ ภาษาอังกฤษ การอ่าน หรือศิลปะการใช้ภาษา ภาษาสำคัญของโลก ศิลปะ คณิตศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ การปกครองและหน้าที่พลเมือง

1.2 แนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ จิตสำนึกต่อโลก, ความรู้พื้นฐานด้านการเงินเศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ ความรู้พื้นฐานด้านพลเมือง ความรู้พื้นฐานด้านสุขภาพ และความรู้พื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อม

2. ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม มุ่งเน้นให้เกิดความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์และแก้ปัญหาการสื่อสาร การสร้างความร่วมมือ การคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม

3. ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี มุ่งเน้นให้มีความสามารถในการเข้าถึงด้านสารสนเทศและสื่อ ความรู้พื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ไอทีซี)

4. ทักษะชีวิตและการทำงาน มุ่งเน้นให้มีความสามารถในการยืดหยุ่นและปรับตัวมีเป้าหมายของชีวิตและความมุ่งมั่น เข้าใจสังคมและยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมมีศักยภาพการผลิต และยอมรับการตรวจสอบมีความเป็นผู้นำและมีความรับผิดชอบ

ในประเทศสหรัฐอเมริกาแนวคิดเรื่อง “ทักษะแห่งอนาคตใหม่ : การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21” ได้ถูกพัฒนาขึ้น โดยภาคส่วนที่เกิดจากวงการนอกการศึกษา ประกอบด้วย บริษัทเอกชนชั้นนำขนาดใหญ่ เช่น บริษัทแอปเปิ้ล บริษัทไมโครซอฟ บริษัทวอล์ดิสนีย์ องค์กรวิชาชีพระดับประเทศและสำนักงานด้านการศึกษาของรัฐ รวมตัวและก่อตั้งเป็นเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century Skills) หรือเรียกย่อๆ ว่า เครือข่าย P21

วิจารณ์ พานิช (2555 : 16-21) ได้กล่าวถึงทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ว่า ความท้าทายด้านการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในการเตรียมนักเรียนให้พร้อมกับชีวิตในศตวรรษที่ 21 เป็นเรื่องสำคัญของกระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง ครูจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลก นั่นคือ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) ที่ส่งผลให้มีการ

เปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เด็กมีความรู้ ความสามารถ และทักษะจำเป็น ซึ่งเป็นผลจากการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ ซึ่งทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 มีดังนี้

1. สาระวิชาหลัก (Core Subjects) ประกอบด้วย ภาษาแม่ และภาษาสำคัญของโลก ศิลปะ คณิตศาสตร์ การปกครองและหน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์ โดยวิชาแกนหลักนี้จะนำมาสู่การกำหนดเป็นกรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์สำคัญต่อ การจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาเชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) หรือหัวข้อสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยการส่งเสริมความเข้าใจในเนื้อหาวิชาแกนหลัก และสอดแทรกทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เข้าไปในทุกวิชาแกนหลัก อันได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับโลก (Global Awareness) ความรู้เกี่ยวกับการเงิน เศรษฐศาสตร์ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ (Financial, Economics, Business and Entrepreneurial Literacy) ความรู้ด้านการเป็นพลเมืองที่ดี (Civic Literacy) และความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy)

2. ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม จะเป็นตัวกำหนดความพร้อมของนักเรียนเข้าสู่โลกการทำงานที่มีความซับซ้อนมากขึ้นในปัจจุบัน ได้แก่ ความริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา การสื่อสารและการร่วมมือ

3. ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี เนื่องด้วยในปัจจุบันมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อและเทคโนโลยีมาก มาย ผู้เรียนจึงต้องมีความสามารถในการแสดงทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและ ปฏิบัติงานได้หลากหลาย โดยอาศัยความรู้ในหลายด้าน ดังนี้ ความรู้ด้านสารสนเทศ ความรู้เกี่ยวกับสื่อและความรู้ด้านเทคโนโลยี

4. ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ในการดำรงชีวิตและทำงาน ในยุคปัจจุบันให้ประสบความสำเร็จ นักเรียนจะต้องพัฒนาทักษะชีวิตที่สำคัญ คือ ความยืดหยุ่นและการปรับตัว การริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเอง ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม การเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิต (Productivity) และความรับผิดชอบเชื่อถือได้ (Accountability) ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Responsibility)

ทักษะของคนในศตวรรษที่ 21 ที่ทุกคนจะต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ การเรียนรู้ 3R x 7C ทักษะการเรียนรู้ 3R คือ Reading (อ่านออก), (W)Riting (เขียนได้), และ (A)Rithemetics (คิดเลขเป็น) ส่วนทักษะการเรียนรู้ 7C ประกอบด้วย Critical Thinking and Problem Solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา) Creativity and Innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม) Cross-cultural Understanding (ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์) Collaboration, Teamwork and Leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ) Communications, Information, and Media Literacy (ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ) Computing and ICT Literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) และ Career and Learning Skills (ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้)

Liberal Education and America’s Promise (2007 : 21) ได้ให้ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นักเรียนควรเตรียมพร้อมรับมือความท้าทายในศตวรรษที่ 21 เริ่มตั้งแต่ในโรงเรียนและต่อเนื่องไปถึงการศึกษาในวิทยาลัย ด้วยการสั่งสมทักษะไว้ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมมนุษย์ และโลกทางกายและโลกธรรมชาติ ซึ่งได้แก่ การศึกษาในเรื่องวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภาษาและ

ศิลปะ

2. ทักษะทางปัญญาและเชิงปฏิบัติ ซึ่งได้แก่ การตั้งคำถามและการวิเคราะห์ การคิดเชิงสร้างสรรค์ การสื่อสารด้วยการเขียนและการ ความรู้พื้นฐานในเรื่องปริมาณ ความรู้พื้นฐานในข้อมูลข่าวสาร การทำงานเป็นทีมและการแก้ไขปัญหา โดยฝึกปฏิบัติให้ทั่วทุกหลักสูตรในลักษณะที่ท้าทายของปัญหาโครงการ และมาตรฐานการปฏิบัติประเมินผลเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

3. ความรับผิดชอบส่วนตัวและต่อสังคม ซึ่งได้แก่ ความรู้และการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมือง ในระดับท้องถิ่น และระดับโลก ความรู้และความสามารถระหว่างวัฒนธรรม การใช้เหตุผล ทางจริยธรรมและลงมือปฏิบัติ พื้นฐานและทักษะสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยยึดมั่นกับการมีส่วนร่วมในชุมชนที่หลากหลายและความท้าทายในโลกจริง

4. การเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งได้แก่ การสังเคราะห์และความสำเร็จขั้นสูงในการศึกษาทั่วไปและเฉพาะทาง โดยสาธิตผ่านการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และความรับผิดชอบในสภาพแวดล้อมใหม่และปัญหาที่ซับซ้อน

องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

Glasser (1965 : 711) ได้กำหนดองค์ประกอบของระบบการจัดการเรียนรู้ไว้ 5 ส่วน

1. จุดประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ ในการจัดการเรียนรู้ทุกครั้งจำเป็นจะต้องกำหนดจุดประสงค์ให้ชัดเจน เพื่อจะได้ช่วยให้สามารถกำหนดองค์ประกอบอื่นๆ ที่ตามมาได้สะดวก

2. การประเมินสถานะของผู้เรียนก่อนสอน เป็นการตรวจสอบดูว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะเรียนสิ่งใหม่ที่กำลังจะสอนหรือไม่ ถ้าพบว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถเพียงพอก็ดำเนินการจัดการเรียนรู้ต่อไปได้ แต่ถ้าหากพบว่าผู้เรียนยังมีพื้นฐานไม่เพียงพอก็จำเป็นจะต้องให้ความรู้พื้นฐานแก่ผู้เรียนเสียก่อน

3. การจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ เป็นขั้นที่ผู้สอนจะต้องตัดสินใจเลือกดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ หรือเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปสู่จุดหมายปลายทางที่ตั้งไว้

4. การประเมินผล เป็นขั้นที่ดำเนินต่อจากกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อจะได้ทราบว่า ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายที่กาหนดไว้หรือไม่เพียงใด

5. ข้อมูลย้อนกลับ เป็นการนำเอาผลที่ได้จากการประเมินไปประกอบพิจารณาแก้ไขการดำเนินงานในส่วนที่ 1 2 และ 3 หากพบว่าส่วนไหนยังมีข้อบกพร่องก็จะต้องทาการปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

Gerlach และ Ely (1971 : 13) ระบบการจัดการเรียนรู้ของ Gerlach และ Ely เป็นระบบการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กันอย่างแพร่หลายทั่วไป ซึ่งมี 10 ขั้นตอน ได้แก่

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ ระบบการจัดการเรียนรู้นี้จะเริ่มต้น การจัดการเรียนรู้ด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนขึ้นมาก่อน โดยควรเป็นวัตถุประสงค์เฉพาะหรือวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติและผู้สอนสามารถวัดหรือสังเกตได้

2. การกำหนดเนื้อหา เป็นการเลือกเนื้อหาที่เหมาะสม เพื่อกำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และบรรลุถึงวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ตั้งไว้

3. การประเมินผลพฤติกรรมเบื้องต้น เป็นการประเมินผลก่อนการเรียน เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมและภูมิหลังของผู้เรียนก่อนที่จะเรียนเนื้อหานั้นๆ ว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในเรื่องที่จะสอนนั้นมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางที่จะจัดการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

4. การกำหนดกลยุทธ์ของวิธีการจัดการเรียนรู้ เป็นวิธีการของผู้สอนในการใช้ความรู้ เรื่องราว เลือกทรัพยากร และกำหนดบทบาทของผู้เรียนในการเรียน ซึ่งเป็นแนวทางเฉพาะเพื่อช่วยให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 แบบ คือ

4.1 การจัดการเรียนรู้แบบเตรียมเนื้อหาความรู้ให้แก่ผู้เรียนโดยสมบูรณ์ทั้งหมด (Expository approach) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนป้อนความรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยการใช้สื่อต่างๆ และจากประสบการณ์ของผู้สอน การจัดการเรียนรู้แบบนี้ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบบรรยายหรือแบบอภิปราย ซึ่งผู้เรียนไม่จำเป็นต้องค้นคว้าหาความรู้ใหม่ด้วยตนเองแต่อย่างใด

4.2 การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (Discovery หรือ inquiry approach) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สอนมีบทบาทเพียงเป็นผู้เตรียมสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการเรียน เป็นการจัดสภาพการณ์เพื่อให้การเรียนรู้บรรลุตามจุดมุ่งหมายโดยที่ผู้เรียนต้องค้นคว้าหาความรู้เอง

5. การจัดแบ่งกลุ่มผู้เรียน เป็นการจัดกลุ่มผู้เรียนให้เหมาะสมกับวิธีสอนและเพื่อให้ได้เรียนรู้ร่วมกันอย่างเหมาะสม การจัดกลุ่มจะต้องพิจารณาจากวัตถุประสงค์ เนื้อหาและวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วย

6. การกำหนดเวลาเรียน การกำหนดเวลาหรือการใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้จะขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่จะเรียน วัตถุประสงค์ สถานที่ และความสนใจของผู้เรียน

7. การจัดสถานที่เรียน การจัดสถานที่เรียนจะขึ้นอยู่กับขนาดของกลุ่มผู้เรียนแต่ในบางครั้งสถานที่เรียนแต่ละแห่งอาจจะไม่เหมาะสมกับวิธีการจัดการเรียนรู้แต่ละอย่าง ดังนั้น จึงควรมีสถานที่เรียนหรือห้องเรียนในลักษณะต่างกัน 3 ขนาด คือ

7.1 ห้องเรียนขนาดใหญ่ สามารถสอนได้ครั้งละ 50-300 คน

7.2 ห้องเรียนขนาดเล็ก เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มย่อยหรือการจัดกลุ่มสัมมนาหรืออภิปราย

7.3 ห้องเรียนแบบเสรีหรืออิสระ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนตามลำพัง ซึ่งอาจเป็นห้องศูนย์สื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีห้องเรียนรายบุคคล

8. การเลือกสรรทรัพยากร เป็นการที่ผู้สอนเลือกสื่อการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการจัดการเรียนรู้ และขนาดของกลุ่มผู้เรียน เพื่อให้การจัดการเรียนรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

9. การประเมินผล หมายถึง การประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียนอันเกิดจากกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกันเอง ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน หรือระหว่างผู้เรียนกับสื่อการจัดการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนเป็นสิ่งสำคัญมากในการเรียนและเป็นกระบวนการขั้นสุดท้ายของระบบการจัดการเรียนรู้ที่ยึดเอาวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เป็นหลักในการดำเนินงาน

10. การวิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับ เมื่อขั้นตอนของการประเมินผลเสร็จสิ้นลงแล้วก็จะทำให้ทราบได้ว่าผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด ถ้าผลที่เกิดขึ้นนั้นไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ก็ต้องทำการวิเคราะห์ผลหรือย้อนกลับมาพิจารณาว่าในการดำเนินงานตั้งแต่ต้นนั้นมี

ข้อบกพร่องอะไรบ้างในระบบ หรือมีปัญหาประการใดบ้าง ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขระบบการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นก่อนนำระบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2558 : 17-19) เสนอว่า การวางแผนหรือการออกแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้นควรคำนึงถึงการวางแผนตามขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งควรกำหนดให้ครบทั้งด้านความรู้ (K) กระบวนการ (P) และคุณสมบัติหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (A)

2. กำหนดเนื้อหาสาระให้สอดคล้องหรือล้อไปกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ในแต่ละวัตถุประสงค์ สาระที่ระบุอาจเป็นข้อเท็จจริง (Fact) มโนทัศน์ (Concept) คานิยาม (Definition) หลักการ (Principle) กฎ (law) และทฤษฎี (Theory)

3. กำหนดยุทธศาสตร์การสอนว่า ต้องการใช้หรือเน้นทฤษฎีการเรียนรู้หลักการเรียนรู้หรือแนวคิดใด ที่เหมาะสมกับเนื้อหา เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน บริบทของแหล่งการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นครูเป็นศูนย์กลางบ้าง เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางบ้าง หรือเน้นสื่อเป็นศูนย์กลางบ้าง โดยถือประโยชน์นักเรียนเป็นสำคัญ จากนั้นจึงเลือกใช้รูปแบบการสอน หรือวิธีสอนเทคนิคการสอน หรือให้ใช้แบบผสานให้เหมาะสมกับเนื้อหาและบริบท

4. กำหนดวิธีวัดผลการเรียนรู้ที่หลากหลายวิธี กำหนดเครื่องมือผู้วัด เป็นการวัดผลที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558 : 10) เสนอถึงบทบาทครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสามารถสรุปได้เป็นองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. การสำรวจประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ครูผู้สอนควรคานึงว่าผู้เรียนแต่ละคนมีวิธีการเรียนรู้ (Learning Styles) แตกต่างกัน ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องให้เวลาในการเรียนรู้และให้โอกาสกับผู้เรียนได้ค้นพบวิธีการเรียนรู้ของตนเอง จึงจะเป็นสิ่งที่มีคุณค่าและทำให้การเรียนรู้นั้นมีความหมายต่อผู้เรียน ด้วยเหตุนี้ครูผู้สอนควรดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษา วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียนโดยคำนึงถึงลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนที่มีภูมิหลัง สติปัญญา ความสามารถ ความถนัด รูปแบบการเรียนรู้ความสนใจ และความต้องการที่แตกต่างกันและจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับพื้นฐานของผู้เรียน ลักษณะของผู้เรียน และสนองความต้องการของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี มีพัฒนาการที่เป็นไปตามความสามารถและเต็มตามศักยภาพของแต่ละคน

1.2 กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ/กระบวนการ ที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

2. การบูรณาการและการถ่ายโยงความรู้ ครูผู้สอนควรได้บูรณาการสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน นำไปประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์และสามารถแก้ปัญหาในชีวิตจริงได้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูผู้สอนควรดำเนินการ ดังนี้

2.1 ออกแบบหน่วยการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมองและเน้นคุณธรรม จริยธรรม เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดของหลักสูตร

2.2 จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้

2.3 จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น และเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้

2.4 ประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และระดับพัฒนาการของผู้เรียน

2.5 วิเคราะห์ผลการประเมิน เพื่อนำผลมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ของตนเองด้วยกระบวนการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาจึงสรุปกรอบแนวคิดเป็นองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ออกเป็น 7 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 2) การวิเคราะห์ผู้เรียนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 3) การกำหนดเนื้อหาของการเรียนรู้ในศตวรรษที่21 4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 5) สื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 6) การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และ 7) การใช้ข้อมูลย้อนกลับในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ความหมายของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม (2553 : 14) ได้สรุปความหมายของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพว่า ประกอบด้วย 2 ส่วนที่สำคัญ คือ ส่วนที่เป็นกระบวนการ เช่น การแลกเปลี่ยนและพูดคุยสอบถามเชิงวิพากษ์วิจารณ์ การสะท้อนผล และร่วมมือรวมพลังในการปฏิบัติงาน เป็นต้น และส่วนที่เป็นผลลัพธ์ที่คาดหวัง คือ การเป็นครูมืออาชีพที่มุ่งสู่ผลประโยชน์ซึ่งเป็นการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสำคัญ

วิจารณ์ พาณิช (2555 : 139) ให้ความหมายของชุมชนเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์ (Professional Learning Community : PLC) ว่าหมายถึง การรวมตัวกันของครูในโรงเรียนหรือเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการจัดการเรียนรู้ให้ศิษย์ได้ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) โดยที่ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการโรงเรียน ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาและผู้บริหารการศึกษาระดับประเทศ เข้าร่วมจัดระบบสนับสนุน ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่อเนื่อง มีการพัฒนาวิธีการเรียนรู้ของศิษย์อย่างต่อเนื่องเป็นวงจรไม่รู้จบ

จุลลี่ ศรีษะโคตร (2557 : 29) ได้สรุปความหมายของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู หมายถึง การรวมตัวของครูในสถานศึกษา ในลักษณะทีมเรียนรู้ โดยครูเป็นผู้นำร่วมกัน ส่วนผู้บริหารเป็นผู้ดูแลสนับสนุน บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร ที่มีวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน มีการดำเนินการแบบทีมร่วมเรียนรู้ มีการจัดการความรู้และพัฒนาวิชาชีพภายใต้สภาพการณ์ที่สนับสนุน เพื่อเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเองสู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ

วรลักษณ์ ชูกำเนิด (2557 ก : 95) ได้สรุปความหมายของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ไว้ว่า PLC หมายถึง การรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครูผู้บริหาร และนักการศึกษา บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร ที่มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกันแบบทีม เรียนรู้ที่ครูเป็นผู้นำร่วมกัน และผู้บริหารแบบผู้ดูแลสนับสนุนสู่การ

เรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ เปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเองสู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ และความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชน

ปองทิพย์ เทพอารีย์ (2557 : 8) ได้สรุปความหมายของชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community) หมายถึง กลุ่มครูที่รวมตัวกัน เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ให้คุณค่ากับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องโดยครูในชุมชนทำงานร่วมกันเพื่อสร้างองค์ความรู้ รวมทั้งสร้างความสามารถในระดับปัจเจก ระดับกลุ่ม และระดับสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียน

จากการศึกษาความหมายของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สรุปได้ว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การรวมกลุ่มกันของครูเป็นทีมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทั้งความรู้ประสบการณ์ และร่วมมือรวมพลังกันในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนและการทำงานของครูเป็นหลัก มีผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ร่วมจัดระบบสนับสนุน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาวิชาชีพ พัฒนาเครื่องมือในการทำงานของครู และพัฒนาการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์และคุณภาพของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

ความสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

วิจารณ์ พาณิช (2555 : 134) กล่าวไว้ว่า ความสำคัญของชุมชนเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์ (Professional Learning Community) หรือ PLC ว่าเป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตที่ดีของครูในยุคศตวรรษที่ 21 ที่จะทำให้ครูรวมตัวกันเป็นชุมชน ทำหน้าที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงในระดับปฏิรูปการเรียนรู้ เป็นการปฏิรูปที่เกิดจากภายใน คือครูร่วมกันดำเนินการเพื่อให้การปฏิรูปการเรียนรู้ดำเนินคู่ขนาน และเสริมแรงกันทั้งจากภายในและจากภายนอก การเรียนรู้ในสถานศึกษาต้องเปลี่ยนไปจากเดิมโดยสิ้นเชิง ครูต้องเปลี่ยนบทบาทจากครูสอนมาเป็นครูฝึกหรือครูผู้อำนวยความสะดวกในการเรียน ห้องเรียนต้องเปลี่ยนจากห้องสอนมาเป็นห้องทำงาน เพราะในเวลาเรียนส่วนใหญ่ นักเรียนจะเรียนเป็นกลุ่มและทำงานร่วมกันที่เรียกว่า การเรียนแบบโครงการ (Project-Based Learning) นอกจากนี้กระบวนการ PLC จะก่อประโยชน์ทั้งแก่นักเรียน ครู และนักการศึกษา คือทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ลึก กว้างและเชื่อมโยงทั้งกับนักเรียนและครู ที่สำญยิ่งคือ PLC จะช่วยเผยศักยภาพที่แท้จริงของปัจเจกออกมาผ่านกระบวนการกลุ่ม

วรลักษณ์ ชูกำเนิด (2557 ก : 100) กล่าวไว้ว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเป็นเสมือนพื้นที่การเรียนรู้ร่วมกันของวิชาชีพครู เป็นพื้นที่ปฏิบัติงานจริงที่ใช้เป็นพื้นที่เรียนรู้ทางวิชาชีพของครูด้วยการเรียนรู้ผ่านการลงมือทำ ที่สามารถทำให้ครูเกิดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง โดยที่มีเวลากับการเรียนรู้ในงานได้เต็มที่มากกว่าการเรียนรู้นอกงาน จะส่งผลให้เกิดการเข้าใจชั้นเรียน เข้าใจนักเรียน และเข้าใจหน้าที่สำคัญของวิชาชีพครูของตนเองและเพื่อนร่วมงาน การเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ และประสบการณ์ตรงเช่นนี้จะเกิดการพัฒนาวิชาชีพและส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนได้มากกว่า ด้วยเหตุของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในโลกศตวรรษที่ 21 ทฤษฎีการเรียนรู้นอกตัวที่ครูได้รับการอบรมนอกชั้นเรียนในวันนี้ อาจไม่สามารถใช้กับเด็กในบริบทของพื้นที่ตนเองหรืออาจเป็นองค์ความรู้ที่ล้าสมัยในวันต่อมา ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนคือวิธีการและสิ่งที่ครูสอนกับความเป็นจริงในการเปลี่ยนแปลงของโลกและความเป็นจริงของนักเรียนยุคใหม่สวนทางกัน จึงเป็นยุคการเปลี่ยนแปลงที่เป็นสัญญาณให้ครูและโรงเรียนรู้ตัวว่า วิชาชีพ

ครูต้องร่วมมือกันรับมือการเปลี่ยนแปลงนี้โดยการพึ่งตนเอง เพื่อที่จะปรับตัวเรียนรู้ไปกับโลกและปรับตัวให้ไวกับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

มารุต พัฒผล (2557 ก : 583-584) กล่าวไว้ว่า ความสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครูว่า องค์ความรู้ที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของครูแต่ละคน จะถูกนามาจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ และนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง ช่วยทำให้ครูมีความรู้ในเนื้อหา และเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอน ส่งผลทำให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิผล เกิดการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ครูเกิดการพัฒนาในด้านความรู้และความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ผ่านกระบวนการกระบวนการเรียนรู้ร่วมมือร่วมใจ การเรียนรู้ประสบการณ์การปฏิบัติงานในพื้นที่และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การที่ผู้สอนมีความรู้และความสามารถในการจัดการเรียนการสอนสูงขึ้น ส่งผลทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทั้งด้านความรู้และทักษะต่างๆ ที่สำคัญและจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังเคราะห์เป็นคุณภาพของครูมืออาชีพ สมรรถนะด้านการเรียนรู้ และนวัตกรรมของผู้เรียน

จากการศึกษาความสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สรุปได้ว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีความสำคัญในเชิงนโยบายที่เป็นมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเชิงปฏิบัติทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษา จนกระทั่งถึงระดับสถานศึกษา เป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อให้นักเรียนได้รับประโยชน์สูงสุด และเป็นการพัฒนาวิชาชีพตลอดจนวิธีการทำานของครู ซึ่งเป็นการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงที่กลไกสำคัญเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้อย่างแท้จริง

องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

1. วิสัยทัศน์และค่านิยมร่วม (Shared Vision and Values) วิสัยทัศน์ร่วมเป็นการมองเห็นภาพเป้าหมาย ทิศทาง เส้นทาง และสิ่งที่จะเกิดขึ้นจริง เป็นเสมือนเข็มทิศในการขับเคลื่อน PLC ที่มีทิศทางร่วมกัน โดยมีวิสัยทัศน์เชิงอุดมการณ์ทางวิชาชีพร่วมกัน (Seriovanni. 1994) คือพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นภาพความสำเร็จที่มุ่งหวังในการนำทางร่วมกัน (Hord. 1997) อาจเป็นการมองเริ่มจากผู้นำหรือกลุ่มผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ทำหน้าที่เหนี่ยวนำให้ผู้ร่วมงานเห็นวิสัยทัศน์นั้นร่วมกัน หรือการมองเห็นจากแต่ละปัจเจกที่มีวิสัยทัศน์เห็นในสิ่งเดียวกัน วิสัยทัศน์ร่วมมีลักษณะสำคัญ 4 ประการ (4 Shared) มีรายละเอียดสำคัญ ดังนี้(Hargreaves. 2003 ; Schmoker. 2004 ; DuFour.2006)

1) การเห็นภาพและทิศทางร่วม (Shared Vision) จากภาพความเชื่อมโยงให้เห็นภาพความสำเร็จร่วมกันถึงทิศทางสำคัญของการทำงานแบบมอง “เห็นภาพเดียวกัน”

2) เป้าหมายร่วม (Shared Goals) เป็นทั้งเป้าหมาย ปลายทาง ระหว่างทางและเป้าหมายชีวิตของสมาชิกแต่ละคนที่ สัมพันธ์กันกับเป้าหมายร่วมของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งเป็นความเชื่อมโยงให้เห็นถึงทิศทางและเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน โดยเฉพาะเป้าหมายสำคัญคือพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียน

3) คุณค่าร่วม (Shared Values) เป็นการเห็นทั้งภาพเป้าหมาย และที่สำคัญเมื่อเห็นภาพความเชื่อมโยงแล้ว ภาพดังกล่าวมีอิทธิพลกับการตระหนักถึงคุณค่าของตนเองและของงานจนเชื่อมโยงเป็นความหมายของงานที่เกิดจากการตระหนัก รู้ของสมาชิกใน PLC จนเกิดเป็นพันธะสัญญาร่วมกัน ร่วมกันหลอมรวมเป็น “คุณค่าร่วม” ซึ่งเป็นขุมพลังสำคัญที่จะเกิดพลัง ในการไหลรวมกันทำงานในเชิงอุดมการณ์ทางวิชาชีพร่วมกัน

4) ภารกิจร่วม (Shared Mission) เป็นพันธกิจแนวทางการปฏิบัติร่วมกัน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายร่วม รวมถึงการเรียนรู้ของครูในทุกๆ ภารกิจ สิ่งสำคัญคือ การปฏิรูปการเรียนรู้ที่มุ่งการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ โดยการเริ่มจากการรับผิดชอบในการพัฒนาวิชาชีพเพื่อศิษย์ร่วมกันของครู

2. ภาวะผู้นำร่วม (Shared Leadership) ภาวะผู้นำร่วมใน PLC มีนัยสำคัญของการผู้นำร่วม 2 ลักษณะสำคัญ คือ ภาวะผู้นำผู้สร้างให้เกิดการนำร่วม และภาวะผู้นำร่วมกัน ให้เป็น PLC ที่ขับเคลื่อนด้วยการนำร่วมกัน รายละเอียดดังนี้

1) ภาวะผู้นำผู้สร้างให้เกิดการนำร่วมเป็นผู้นำที่สามารถทำให้สมาชิกใน PLC เกิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงทั้งตนเองและวิชาชีพ จนสมาชิกเกิดภาวะผู้นำในตนเองและเป็นผู้นำร่วมขับเคลื่อน PLC ได้โดยมี ผลมาจากการเสริมพลังอำนาจจากผู้นำทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะการเป็นผู้นำที่เริ่มจากตนเองก่อนด้วยการลงมือทำงานอย่างตระหนักรู้ และใส่ใจให้ความสำคัญกับผู้ร่วมงานทุกๆ คน จนเป็นแบบที่มีพลังเหนี่ยวนำให้ผู้ร่วมงานมีแรงบันดาลใจและมีความสุขกับการทำงานด้วยกันอย่างวิสัยทัศน์ร่วม รวมถึงการนำแบบไม่นำโดยทำหน้าที่ผู้สนับสนุนและเปิดโอกาสให้สมาชิกเติบโตด้วยการสร้างความเป็นผู้นำร่วม ผู้นำจะสามารถสร้างให้เกิดการนำร่วมดังกล่าวควรมีคุณลักษณะสำคัญ เช่น มีความสามารถในการลงมือทำงานร่วมกัน การเข้าไปอยู่ในความรู้สึกของผู้อื่นได้ การตระหนักรู้ในตนเอง ความเมตตากรุณา การคอยดูแลช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน การโค้ชผู้ร่วมงานได้ การสร้างมโนทัศน์ การมีวิสัยทัศน์การมีความมุ่งมั่นและทุ่มเทต่อการเติบโตของผู้อื่น เป็นต้น

2) ภาวะผู้นำร่วมกัน เป็นผู้นำร่วมกันของสมาชิก PLC ด้วยการกระจายอำนาจ เพิ่มพลังอำนาจ ซึ่งกันและกันให้สมาชิก มีภาวะผู้นำเพิ่มขึ้น จนเกิดเป็น “ผู้นำร่วมของครู” ในการขับเคลื่อน PLC มุ่งการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยยึดหลักแนวทางบริหารจัดการร่วม การสนับสนุนการกระจายอำนาจ การสร้างแรงบันดาลใจของครู โดยครูเป็นผู้ลงมือกระทำ หรือครูทำหน้าที่เป็น “ประธาน”เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้ไม่ใช่ “กรรม” หรือ ผู้ถูกกระทำ และผู้ถูกให้กระทำ ซึ่งผู้นำร่วมจะเกิดขึ้นได้ดีเมื่อมีบรรยากาศส่งเสริมให้ครูสามารถแสดงออกด้วยความเต็มใจ อิสระ ปราศจากอำนาจครอบงำที่ขาดความเคารพในวิชาชีพ แต่ยึดถือปฏิบัติร่วมกันใน PLC นั่นคือ“อำนาจทาง วิชาชีพ” เป็นอำนาจเชิงคุณธรรมที่มีข้อปฏิบัติที่มาจากเกณฑ์และมาตรฐานที่เห็นพ้องตรงกัน หรือกำหนดร่วมกันเพื่อยึดถือเป็นแนวทางร่วมกันของผู้ประกอบวิชาชีพครูทั้งหลายใน PLC

3. ทีมร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative Teamwork) ทีมร่วมแรงร่วมใจ เป็นการพัฒนามาจากกลุ่มที่ทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ ลักษณะการทำงานร่วมกันแบบมีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และพันธกิจร่วมกัน ร่วมกันด้วยใจ จนเกิดเจตจำนงในการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้บรรลุผลที่การเรียนรู้ของผู้เรียน การเรียนรู้ของทีม และการเรียนรู้ของครู บนพื้นฐานงานที่มีลักษณะต้องมีการคิดร่วมกัน วางแผนร่วมกัน ความเข้าใจร่วมกัน ข้อตกลงร่วมกัน การตัดสินใจร่วมกัน แนวปฏิบัติร่วมกัน การประเมินผลร่วมกันและการรับผิดชอบร่วมกัน จากสถานการณ์ที่งานจริงถือเป็นโจทย์ร่วมให้เห็นและรู้เหตุปัจจัย กลไกในการทำงานซึ่งกันและกัน แบบละวางตัวตนให้มากที่สุดจนเห็นและรู้ความสามารถของแต่ละคนร่วมกัน เห็นและรับรู้ถึงความรู้สึกร่วมกันในการทำงานจนเกิดประสบการณ์หรือความสามารถในการทำงานและพลังในการร่วมเรียนรู้ ร่วมพัฒนาบนพื้นฐานของพันธะร่วมกันที่เน้นความสมัครใจและการสื่อสารที่มีคุณภาพบนพื้นฐานการรับฟังและความไว้วางใจซึ่งกันและกัน อย่างไรก็ตามการที่ PLC เน้นการขับเคลื่อนด้วยการทำงานแบบทีมร่วมแรงร่วมใจ ที่ทำให้ลงมือทำและเรียนรู้ไปด้วยกันด้วยใจอย่าง

สร้างสรรค์ต่อเนื่องนั้น ซึ่งมีลักษณะพิเศษของการรวมตัวที่เหนียวแน่นจากภายใน นั้นคือการเป็นกัลยาณมิตร ทำให้เกิดทีมใน PLC อยู่ร่วมกันด้วยความสัมพันธ์ ที่ต่างช่วยเหลือเกื้อกูล ดูแลซึ่งกัน จึงทำให้การทำงานเต็มไปด้วยบรรยากาศที่มีความสุข ไม่โดดเดี่ยว ซึ่งรูปแบบของทีมจะเป็นเช่นไรนั้นขึ้นอยู่กับเป้าประสงค์ หรือพันธกิจในการดำเนินการของชุมชนการเรียนรู้ เช่น ทีมร่วมสอน ทีมเรียนรู้ และกลุ่มเรียนรู้ เป็นต้น

4. ชุมชนกัลยาณมิตร (Caring community) กลุ่มคนที่อยู่ร่วมโดยมีวิถีและวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันในชุมชน มีคุณลักษณะคือมุ่งเน้นความเป็นชุมชนแห่งความสุข สุขทั้งการทำงานและการอยู่ร่วมกันที่มีลักษณะวัฒนธรรมแบบ“วัฒนธรรมแบบเปิดเผย” ที่ทุกคนมีเสรีภาพในการแสดงความ คิดเห็นของตนเป็นวิถีแห่งอิสรภาพและเป็นพื้นที่ให้ความรู้สึก ปลอดภัย หรือปลอดการใช้อำนาจกดดัน บนพื้นฐานความไว้วางใจ เคารพซึ่งกันและกัน มีจริยธรรมแห่งความเอื้ออาทรเป็นพลังเชิงคุณธรรม คุณงามความดีที่สมาชิกร่วมกันทำงานแบบอุทิศตนเพื่อวิชาชีพ โดยมีเจตคติเชิงบวกต่อการศึกษาและผู้เรียน ปฏิบัติงานสอนของครูเชื่อมโยงปฏิสัมพันธ์กัน ทั้งในเชิงวิชาชีพและชีวิต มีความศรัทธาร่วม อยู่ร่วมกันแบบ “สังฆะ” ถือศีลหรือหลักปฏิบัติร่วมกัน โดยยึดหลักพรหมวิหาร 4 เมตตา กรุณา มุฑิตา อุเบกขา เป็นชุมชนที่ยึดหลักวินัยเชิงบวก มีบรรยากาศของ “วัฒนธรรมแบบเปิดเผย” ทุกคนมีเสรีภาพที่จะแสดงความคิดเห็นของตนเป็นวิถีแห่งอิสรภาพ ยึดความสามารถและสร้างพื้นที่ปลอดการใช้อำนาจกดดัน ดังกล่าวนี้สามารถขยายกรอบให้กว้างขวางออกไปจนถึงเครือข่ายที่สัมพันธ์ กับชุมชนต่อไป

5. การเรียนรู้ของผู้เรียน (Student learning) การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญของการทางาน PLC เพราะการปรับปรุงพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน คือ “อุดมการณ์แห่งวิชาชีพ” ของครูใน PLC การเรียนรู้ของนักเรียนที่เปลี่ยนแปลงไปในยุคการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้นั้นจะเชื่อมโยงผลกระทบกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 องค์ความรู้ของโลกขยายขอบเขตเพิ่มพูนขึ้นแบบเท่าทวีคูณ กอปรกับประสิทธิภาพของเทคโนโลยีที่ทำให้ผู้คนสามารถเข้าถึงความรู้เหล่านั้นได้ในเวลาเพียงลัดมือเดียว ความรู้ที่มีอยู่อันมากมายนั้นจะไม่สามารถนำมาใช้ตามความจำเป็นหรือความต้องการได้ ทั้งหมดนี้เพราะเหตุปัจจัยและบริบทของเหตุการณ์ก็เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วเช่นกัน ความรู้สำหรับแก้ปัญหาของวันพรุ่งนี้จะไม่ใช่ชุดความรู้ที่มีอยู่ เราจึงจำเป็นต้องมีครูเก่งในการจัดสรรองค์ประกอบให้ผู้เรียนได้กลายเป็นนักเรียนรู้คือ มีเครื่องมือหรือทักษะจำเป็นต่อการเรียนรู้อย่างครบถ้วน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาหรือสร้างองค์ความรู้สดใหม่ ขึ้นมาใช้ได้อย่างทันท่วงที

6. การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (Professional learning and development) การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพใน PLC มีจุดเน้นสำคัญ 2 ด้าน คือ การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพและการเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครู รายละเอียดดังนี้

1) การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ หัวใจสำคัญการเรียนรู้ บนพื้นฐานประสบการณ์ตรงในงานที่ลงมือปฏิบัติจริง ร่วมกันของ สมาชิก จะมีสัดส่วนการเรียนรู้มากกว่าการอบรมจากหน่วยงานภายนอก แนวคิดกรวย ประสบการณ์ (Cone of Experience) ยืนยันอย่างสอดคล้องว่าการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงจะส่งผลต่อประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการเรียนรู้ได้มากที่สุด ด้วยบริบท PLC ที่มีการทำงานร่วมกันเป็นทีม จึงทำให้การเรียนรู้จากโจทย์และสถานการณ์ที่ครูจะต้องจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการร่วมเห็น ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ทำให้บรรยากาศการพัฒนาวิชาชีพของครูรู้สึก ไม่โดดเดี่ยว คอยสะท้อนการเรียนรู้และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ถือเป็นพื้นที่การเรียนรู้ร่วมกันที่ใช้วิธีการที่

หลากหลาย เช่น สะท้อนการเรียนรู้ สุนทรียะสนทนา การเรียนรู้สืบเสาะแสวงหา การสร้างมโนทัศน์ ริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ การคิดเชิงระบบ การสร้างองค์ความรู้ การเรียนรู้บนความเข้าใจการทำงานของสมอง และการจัดการความรู้

2) การเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครู เป็นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองจากข้างในหรือวุฒิภาวะความเป็นครู ให้เป็นครูที่สมบูรณ์โดยมีนัยยะสำคัญคือ การเรียนรู้ตนเองการ รู้จักตนเองของครู เพื่อที่จะเข้าใจมิติของผู้เรียนที่มากกว่าความรู้ แต่เป็นมิติของความเป็นมนุษย์ ความฉลาดทางอารมณ์ เมื่อครูมีความเข้าใจธรรมชาติตนเองแล้ว จึงสามารถมองเห็นธรรมชาติของศิษย์ตนเองอย่างถ่องแท้ จนสามารถสอน หรือจัดการเรียนรู้โดยยึดการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญได้ รวมถึงการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกในชุมชนต้องอาศัยการตระหนักรู้ สติ การฟัง การใคร่ครวญ เป็นต้น จิตที่สามารถเรียนรู้และ เป็นครูได้อย่างแท้จริงนั้นจะเป็นจิตที่เต็มไปด้วยความรัก ความเมตตา การกรุณา และความอ่อนน้อม เห็นศิษย์เป็นครู เห็นตนเองเป็นผู้เรียนรู้ มีพลังเรียนรู้ในทุกสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง การเรียนรู้อย่างใคร่ครวญ และการฝึกสติ เป็นต้น

7. การสนับสนุน (Supportive) โครงสร้างที่สนับสนุนการก่อเกิดและคงอยู่ของ PLC มีลักษณะลดความเป็นองค์การที่ยึดวัฒนธรรมแบบราชการ หันมาใช้วัฒนธรรมแบบกัลยาณมิตรทางวิชาการแทน และเป็นวัฒนธรรมที่ส่งเสริมวิสัยทัศน์ การดำเนินการที่ต่อเนื่องและมุ่งความยั่งยืน จัดปัจจัยเงื่อนไขสนับสนุนตามบริบทชุมชน มีโครงสร้างองค์การแบบไม่รวมศูนย์หรือโครงสร้างการปกครองตนเองของชุมชนเพื่อลดความขัดแย้งระหว่างครูผู้ปฏิบัติงานสอนกับฝ่ายบริหารให้น้อยลง มีการบริหารจัดการ และการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่เน้นรูปแบบทีมงานเป็นหลัก การจัดสรรปัจจัยสนับสนุนให้เอื้อต่อการดำเนินการของ PLC เช่น เวลา วาระ สถานที่ ขนาดชั้นเรียน ขวัญกำลังใจ ข้อมูลสารสนเทศ และอื่นๆ ที่ตามความจำเป็นและบริบทของแต่ละชุมชน โดยเฉพาะการเอาใจใส่สิ่งแวดล้อม ให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีรูปแบบการสื่อสารด้วยใจเปิดกว้างให้พื้นที่อิสระในการสร้างสรรค์ของชุมชน เน้นความคล่องตัวในการดำเนินการจัดการกับเงื่อนไขความแตกแยก และมีระบบสารสนเทศของชุมชนเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ

สภาพและบริบทการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม

สภาพทั่วไป

โรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 บ้านโคกสี ตำบลโคกสี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เป็นโรงเรียนขนาดกลางจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 175 คน ข้าราชการครู จำนวน 10 คน ครูอัตราจ้าง จำนวน 2 คน ลูกจ้างชั่วคราว จำนวน 2 คน สภาพโรงเรียนตั้งอยู่กลางหมู่บ้านโคกสี ซึ่งมีจำนวน 4 หมู่ คือ บ้านโคกสี หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 2 หมู่ที่ 4 และหมู่ที่ 13 ตำบลโคกสี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น บนเนื้อที่ 14 ไร่ 2 งาน ห่างจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ระยะทาง 16 กิโลเมตร อาชีพหลักของชุมชน คือ รับจ้าง ค้าขาย และทำเกษตรกรรม ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ฐานะทางเศรษฐกิจ/รายได้โดยเฉลี่ยต่อครอบครัวต่อปี 5,000 บาท

การวิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียน

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน

1.1 ด้านโครงสร้างและนโยบาย (S_1)

จุดแข็ง	จุดอ่อน
1. โรงเรียนกำหนดนโยบายและแผนงานครอบคลุมทุกสายงานของบุคลากรทุกฝ่าย ส่งผลทำให้ได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายเป็นอย่างดี 2. มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายดำเนินงานชัดเจน ส่งผลให้สามารถนำเป็นทิศทางในการจัดการศึกษาได้อย่างถูกต้อง 3. การบริหารงานของโรงเรียนมีการกระจายอำนาจตามโครงสร้างอย่างชัดเจน ทำให้การบริหารงานของโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น 4. คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของโรงเรียนส่งผลทำให้การดำเนินงานบรรลุผลเป้าหมาย	1. นโยบายการจัดการศึกษามีภาระงานที่มาก ทำให้ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครูลดลง 2. โครงสร้างการบริหารงานในโรง เรียน เป็นระบบ แต่บุคลากรไม่เพียงพอต่อภาระงาน

1.2 ด้านผลผลิตและการบริการ(S_2)

จุดแข็ง	จุดอ่อน
1. โรงเรียนจัดการบริหารการศึกษาอย่างทั่วถึง ทำให้ผู้เรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเสมอภาค และทั่วถึง 2. โรงเรียนมีระบบประกันคุณภาพการศึกษา ทำให้สามารถยกระดับการบริการและนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 5 % ตามนโยบายของ สพป.ขก.1 ในปีการศึกษา 2561 และ 2562 3. โรงเรียนเป็นสถานที่บริการสำหรับชุมชน ในการออกกำลังกาย มีประชาชนในชุมชนได้เข้ามาใช้บริการ	1. นักเรียนขาดความสนใจในการใช้แหล่งเรียนรู้โดย เฉพาะการรักการอ่าน ส่งผลให้ได้รับประสบการณ์ ไม่หลากหลายเท่าที่ควร 2. ผู้เรียนขาดคุณธรรม จริยธรรม 3. ผู้เรียนไม่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษ ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด 4. นักเรียนมาจากหลายชุมชนที่อยู่รอบเขตบริการโดยการติดตามผู้ปกครองมาประกอบอาชีพในพื้นที่(ประชากรแฝง)

1.3 ด้านบุคลากร(M_1)

จุดแข็ง	จุดอ่อน
1. บุคลากรของโรงเรียนมีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี และได้รับการสนับสนุนการพัฒนาในทุกด้าน ทั้งด้านความรู้ความสามารถ ทักษะการทำงาน มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน 2. บุคลากรส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ ทำให้เข้าใจปัญหาและความแตกต่างของนักเรียน ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาและการจัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับนักเรียน 3. บุคลากร ตั้งใจทำงานอย่างเต็มความสามารถ เสียสละและอุทิศตนในการทำงาน ส่งผลให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ	1. โรงเรียนมีบุคลากรที่สอนไม่ตรงกับสาขาวิชาที่มีวุฒิ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ดีเท่าที่ควร 2. โรงเรียนขาดอัตรากำลังครู ไม่สามารถจัดการเรียนรู้ได้ครบตามหลักสูตร 3. ครูส่วนใหญ่ขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

1.4 ด้านการเงิน(M_2)

จุดแข็ง	จุดอ่อน
1. การใช้งบประมาณโรงเรียนโปร่งใส สามารถติดตามตรวจสอบได้ 2. การจัดสรรงบประมาณ สำหรับซื้ออุปกรณ์ การเรียนการสอน มีเพียงพอกับความต้องการ	1. การจัดสรรงบประมาณและการดำเนินการด้านงบประมาณล่าช้าไม่ทันต่อความต้องการ ไม่คล่องตัว ผู้บริหาร ครู ต้องใช้เงินส่วนตัวสำรองจ่ายในการดำเนินการ

1.5 ด้านวัสดุอุปกรณ์ (M_3)

จุดแข็ง	จุดอ่อน
1. จัดหาสื่อนวัตกรรมที่ทันสมัยให้นักเรียนจำนวนมากช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจและเกิดการเรียนรู้มากขึ้น 2. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีงบประมาณจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนการสอนอย่างเต็มที่ ส่งผลต่อการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น	1. วัสดุอุปกรณ์บางอย่างมีราคาแพงและไม่ได้คุณภาพ บางอย่างไม่ตรงกับความต้องการ การดำเนินการจัดหาล่าช้าไม่ทันต่อความต้องการ 2. ห้องพิเศษต่าง ๆ ไม่เพียงพอ ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ลดลง 3. วัสดุ ครุภัณฑ์ ขาดคุณภาพและไม่ตรงตามความต้องการ ทำให้ไม่สามารถจัดกระบวนการเรียน การสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.6 ด้านบริหารจัดการ(M_4)

จุดแข็ง	จุดอ่อน
1. ระบบบริหารมีการมอบอำนาจให้หน่วยงานปฏิบัติและมอบหมายความรับผิดชอบ ส่งผลให้การปฏิบัติงานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น 2. โรงเรียนมีแผน และโครงการ เพื่อใช้ในการพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ 3. โรงเรียนมีระบบสารสนเทศที่ดีส่งผลต่อการใช้ข้อมูลทำได้รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ 4. โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ กับ ผู้ปกครอง ชุมชน วิทยากรท้องถิ่น(ปราชญ์ชาวบ้าน) และหน่วยงานต่าง ๆ ในท้องถิ่นเสมอ ทำให้ได้รับความร่วมมือด้วยดี ส่งผลทำให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน	1. การกำกับการนิเทศติดตามผลงานประเมินผลการรายงานผล ไม่เข้มงวดและไม่ต่อเนื่อง ทำให้ขาดข้อมูลในการปรับปรุง ทำให้การพัฒนาโรงเรียนไม่มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง และ สม่ำเสมอ 2. ระบบสารสนเทศมีหลายระบบ และไม่เชื่อมโยงทำให้เกิดภาระงานในการจัดทำที่ซ้ำซ้อน ภาระงานมาก

ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน พบว่ามี “จุดแข็ง” มากกว่า “จุดอ่อน”

2. ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก

2.1 ปัจจัยด้านสังคมวัฒนธรรม(S)

โอกาส	อุปสรรค
1. ชุมชนให้ความร่วมมือในด้านทรัพยากรวิชาการ ทำให้โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. ชุมชนและหน่วยงานท้องถิ่นร่วมกันอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นส่งผลให้นักเรียนมีแหล่งการศึกษา และทำให้นักเรียนมีแบบอย่างที่ดี 3. ผู้ปกครองส่วนใหญ่เห็นความสำคัญด้านการศึกษาและให้การส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนด้านการศึกษาเป็นอย่างดี	1. ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ประกอบอาชีพรับจ้าง ไม่มีเวลาดูแลนักเรียน ขาดวัสดุอุปกรณ์ส่งเสริมการเรียน ส่งผลกระทบต่อผลการเรียนของนักเรียน 2. ผู้ปกครองส่วนใหญ่ มีปัญหาด้านครอบครัวแตกแยกส่งผลกระทบต่อผลการเรียนของนักเรียน 3. สภาพแวดล้อมรอบ ๆ โรงเรียน มีสิ่งยั่วยุล่อแหลมไม่เหมาะสม ทำให้เสียการเรียน เช่น ร้านเกมอินเตอร์เน็ต

2.2 ด้านเทคโนโลยี (T)

โอกาส	อุปสรรค
ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี (คอมพิวเตอร์ อินเตอร์เน็ต) ทำให้นักเรียนมีความต้องการบริโภค ส่งผลทำให้นักเรียนเกิดความรอบรู้ และสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง	บุคลากรขาดความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย

2.3 ด้านเศรษฐกิจ(E)

โอกาส	อุปสรรค
ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา องค์กรเอกชนต่าง ๆ ร่วมกับทางโรงเรียนได้บริจาค ทุนทรัพย์ในด้านต่าง ๆ และวัสดุอุปกรณ์สนับสนุนการศึกษา ส่งผลทำให้การศึกษาของโรงเรียนพัฒนามีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น	ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรและรับจ้าง ไม่มั่นคง และมีรายได้น้อยไม่แน่นอน ส่งผลกระทบต่อการเรียนของนักเรียน

2.4 ด้านการเมืองและกฎหมาย(P)

โอกาส	อุปสรรค
1. อบต. ให้ความสนใจและสนับสนุนด้านการศึกษาและงบประมาณอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้โรงเรียนพัฒนาไปในทางที่ดี 2. ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ นโยบายด้านการศึกษา ส่งผลให้โรงเรียนได้รับการสนับสนุนมากขึ้น	ผู้ปกครองบางส่วนไม่เข้าใจนโยบายปฏิรูปการศึกษา แนวทางการจัดการศึกษาแบบใหม่

ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (STEP) พบว่ามี “โอกาส” มากกว่า “ อุปสรรค”

ทิศทางการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา

1. วิสัยทัศน์ (Vision)

โรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน ควบคู่คุณธรรมจริยธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น การบริหารจัดการการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล

2. พันธกิจ (Mission)

1. จัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. พัฒนาบุคลากรให้เป็นบุคลากรแห่งการเรียนรู้สู่ความเป็นครูมืออาชีพ

3. ประสานสัมพันธ์กับองค์กรของทางราชการและเอกชนในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาควบคู่คุณธรรมจริยธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างมีประสิทธิภาพ

3. เป้าหมาย (Goals)

1. นักเรียนในวัยเรียนในเขตบริการได้รับการศึกษาตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างเสมอภาค

2. ปลูกฝังให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ภาคภูมิใจในความเป็นไทย ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. นักเรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

4. พัฒนาบุคลากรในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ทุกคนมีจรรยาบรรณในอาชีพ มีความพร้อมในการปฏิบัติงานและผ่านการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐาน

5. สถานศึกษาบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

4. กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามาตรฐานการศึกษา เน้นการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กลยุทธ์ที่ 2 ปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นไทย และบูรณาการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาผู้เรียนให้สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบให้สามารถจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาบริหารจัดการการศึกษาให้มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมภิบาล เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

กัมพล ไชยนันท์ (2554 : 155-157) ได้ศึกษาวิจัยยุทธศาสตร์การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในภาคเหนือตอนบน พบว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของท้องถิ่นภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วย บุคคลแห่งการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน องค์ความรู้ในชุมชน และการจัดการความรู้ในชุมชน การกาหนดยุทธศาสตร์การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์หลักพัฒนาบุคคลแห่งการเรียนรู้ ได้แก่ ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ส่งเสริมการแสวงหาความรู้จากสิ่งแวดล้อมรอบตัว ส่งเสริมการเข้าถึงและใช้แหล่งเรียนรู้ ยุทธศาสตร์หลักพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ได้แก่ ส่งเสริมการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ในชุมชน พัฒนาเครือข่ายแหล่งเรียนรู้ในชุมชน พัฒนาแหล่งเรียนรู้มีชีวิต ยุทธศาสตร์หลักพัฒนาองค์ความรู้ในชุมชน ได้แก่ ส่งเสริมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน ส่งเสริมการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นตัวตั้ง ส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และยุทธศาสตร์หลักการจัดการความรู้ในชุมชน ได้แก่ พัฒนาระบบจัดเก็บความรู้ในชุมชน ส่งเสริมการสร้างความรู้ในชุมชน ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชน และการประเมินยุทธศาสตร์การสร้างชุมชนแห่ง

การเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในภาคเหนือตอนบนพบว่าด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ปาริชาติ เภสัชชา (2557 : 125) ได้ทำการศึกษาเรื่อง พัฒนาสมรรถนครูผู้นาด้านการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 พบว่าสมรรถนะด้าน การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร ของครูผู้นำสูงกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ครูผู้นำมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาสมรรถนะโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสาร อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านที่ 3 ด้านเทคโนโลยี มีสภาพ ทักษะอยู่ระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของยุคเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว อีกทั้งมีการนำมาใช้ในการเข้าถึงความรู้หรือข้อมูล ให้มีความสะดวก รวดเร็ว ซึ่งปัญหาเรื่องอายุที่มาก งบประมาณ การสนับสนุนของผู้บริหารและความชำนาญในการ ฝึกฝนในด้านเทคโนโลยีของครูที่มีอายุมากย่อมมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงตนเองไปในทางที่ ค่อนข้างช้า

จิตราภรณ์ วงศ์คาจันทร์ (2556 : 142) ได้ศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวจิตตปัญญาศึกษา โดยทาการศึกษาวิจัยเป็น 3 ระยะ โดยศึกษากับกลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2555 พบว่า การที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนละส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุข เป็นคนดี มีความรับผิดชอบ สนใจ กระตือรือร้นในการเรียนนั้นมีความจำเป็นต้องการให้มีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย และการจัดการเรียนรู้ตามแนวจิตตปัญญาศึกษาในการนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน คุณลักษณะของบัณฑิตระดับปริญญาตรีที่ต้องการพัฒนามากที่สุดคือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม รองลงมาคือด้านทักษะสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านความรู้ ด้านทักษะการวิเคราะห์ตัวเลขด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ตามลำดับ ส่วนคุณภาพจิต ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบของผู้เรียนหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้พบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ชะรอยวรรณ ประเสริฐผล (2556 : 201-205) ได้ศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่ โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา พบว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่ โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบคือ องค์ประกอบสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยส่วนที่ 1 ความรู้/ทักษะ 6 สมรรถนะ ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และส่วนที่ 2 คุณลักษณะครูใหม่ที่จะต้องมีอยู่ทุกสมรรถนะ 6 คุณลักษณะ มี 14 ข้อ คือ 1) มีหลักจิตวิทยาในการจัดการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ 2) มีความตั้งใจมุ่งมั่นเสียสละและอุทิศตนเพื่อผู้เรียนและสถานศึกษา 3) มีความขยัน อุตสาหะ ใฝ่รู้ สู้งาน 4) มีความอดทนอดกลั้นต่อปัญหาอุปสรรค 5) เป็นผู้นำทางความคิด 6) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 7) เป็นผู้ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ 8) ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา 9) มีศรัทธาในวิชาชีพครู 10) เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนทั้งด้านการปฏิบัติตนและการปฏิบัติงาน 11) มีความสามารถในการถ่ายทอดเรื่องยากเป็นเรื่องง่าย 12) มีจิตวิญญาณความเป็นครู 13) มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และ 14) มีสัมมาคารวะองค์ประกอบวิธีการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ มี 9 วิธี ประกอบด้วย 1) ให้ครูได้เรียนรู้ตามคู่มือปฏิบัติงาน 2) จัดให้มีระบบพี่เลี้ยง 3)

จัดให้มีการฝึกอบรมเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง 4) ให้ครูร่วมศึกษาดูงานกับหน่วยงานปฏิบัติดี 5) จัดเวทีเสวนาให้ครูสร้างเครือข่ายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 6) ส่งเสริมให้ครูศึกษาต่อ 7) ฝึกให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อใช้พัฒนาการเรียนการสอน 8) จัดให้มีการสุนทรียสนทนาเพื่อเป็นกาพัฒนาการสอนของครู 9) นิเทศครูให้ได้รับการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้และองค์ประกอบเงื่อนไขแห่งความสำเร็จในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ มี 6 ประการ ประกอบด้วย 1) การสนับสนุนจากนโยบาย และวิสัยทัศน์ของผู้บริหารระดับสูง 2) การสร้างการมีส่วนร่วมของทุกคนในสถานศึกษา 3) การสนับสนุนปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทุกด้าน 4) การกระตุ้นให้เห็นความสำเร็จของครู ผู้เรียนและสถานศึกษา 5) การส่งเสริมข้อมูลข่าวสารและจูงใจให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และ 6) มุ่งให้ความสำคัญต่อการพัฒนาครูอย่างเป็นขั้นตอนทั้งระบบ ผลการประเมินด้านความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่ โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา โดยภาพรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

วสันต์ ปานทอง (2556 : 197-201) ได้ศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อศิษย์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า รูปแบบการพัฒนาครูเพื่อศิษย์ประกอบด้วย 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูเพื่อศิษย์ 9 ปัจจัย คือ เจตคติต่อวิชาชีพครู ความรู้ทางวิชาชีพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การพัฒนาตนเอง การจัดกระบวนการเรียนรู้ ภาวะผู้นำทางวิชาการ ทีมงาน วัฒนธรรมการเรียนรู้ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2) กระบวนการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย วัตถุประสงค์การพัฒนา วิธีการพัฒนา บทบาทผู้ที่พัฒนา และบทบาทผู้ที่รับการพัฒนา 3) ผลการพัฒนา ประกอบด้วยคุณลักษณะครูเพื่อศิษย์ 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านความรู้และทักษะ ด้านเครือข่ายการจัดการเรียนรู้ ด้านคุณลักษณะและทักษะผู้เรียน วิธีการพัฒนามี 15 วิธี คือการฝึกอบรมการดูตัวอย่างโดยการฝังตัว การศึกษาจากคู่มือ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาตนเองให้มีหลักวิชา หลักคิด หลักปฏิบัติ การพัฒนาตนเองโดยแสวงหาความรู้รอบด้านแล้วสรุปข้อเท็จจริง การศึกษาความสำเร็จของผู้ร่วมงานและเพื่อนร่วมวิชาชีพ การจัดการความรู้ การเป็นที่ปรึกษา การสอนงาน การเป็นพี่เลี้ยง การเป็นกัลยาณมิตร รู้ทุกข์ รู้สุข กิจกรรมการคุยกับเพื่อนครู เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนการเสวนาเป็นเนืองนิตย์สร้างกลุ่มที่หลากหลายขยายสู่ชุมชน และกิจกรรมแลกเปลี่ยนภายในโรงเรียนและระหว่างโรงเรียนกับชุมชน รูปแบบการพัฒนาครูเพื่อศิษย์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วนคือ องค์ประกอบเชิงระบบกระบวนการพัฒนา และระดับการพัฒนาในองค์ประกอบเชิงระบบนั้น มุ่งสู่ผลผลิตซึ่งเน้นคุณลักษณะครูเพื่อศิษย์ 3 ด้าน ได้แก่ด้านการปฏิบัติตน ด้านความรู้และทักษะ และด้านการปฏิบัติงาน ที่ส่งผลไปยังคุณลักษณะและทักษะผู้เรียน ส่วนกระบวนการพัฒนาครูเพื่อศิษย์ มี 5 ขั้นตอน คือ วินิจฉัยความต้องการจำเป็น กำหนดจุดประสงค์และขอบข่าย กำหนดวิธีการพัฒนา ดำเนินการพัฒนา ประเมินผลการพัฒนา และระดับการพัฒนาครูเพื่อศิษย์ 3 ระดับ ได้แก่ระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับองค์การ ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อศิษย์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่ามีความเป็นไปได้ในการนาไปปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และมีประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง (2557 : 93 - 102) ได้ศึกษาเรื่อง โรงเรียนแห่งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อการพัฒนาวิชาชีพครูที่เน้นผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในโรงเรียน โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาบทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยนำเสนอตั้งแต่ความเป็นมา ความสำคัญ ความหมาย การแบ่งระดับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และองค์ประกอบของชุมชน

การเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในบริบทสถานศึกษามีองค์ประกอบสำคัญ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ วิสัยทัศน์ร่วม ทีมร่วมแรงร่วมใจ ภาวะผู้นำร่วม การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ชุมชนกัลยาณมิตร และโครงสร้างสนับสนุน พร้อมทั้งนำเสนอบทสรุปและข้อเสนอในการประยุกต์กรอบแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในโรงเรียนสู่การปฏิบัติ ผลการศึกษาพบว่า PLC เป็นเสมือนพื้นที่การเรียนรู้ร่วมกันของวิชาชีพครู มีลักษณะสำคัญคือเป็นพื้นที่ปฏิบัติงานจริงซึ่งเป็นพื้นที่เรียนรู้ทางวิชาชีพของครูด้วยการเรียนรู้ผ่านการลงมือทำ (Learning by doing) ที่สามารถทำให้ครูมีเกิดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงที่มีเวลากับการเรียนรู้ในงานได้เต็มที่ มากกว่าการเรียนรู้นอกหน้างาน จึงส่งผลให้เกิดการเข้าใจชั้นเรียน เข้าใจนักเรียน และเข้าใจหน้าที่สำคัญของวิชาชีพครูของตนเองและเพื่อนร่วมงาน การเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติและประสบการณ์ตรงเช่นนี้ ทำให้เกิดการพัฒนาวิชาชีพครูและส่งผลต่อพัฒนาการผู้เรียน

สุภาวดี ปกครอง (2560 : 182) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบระบบพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต ผลลัพธ์ และข้อมูลป้อนกลับ 15 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ บุคคล งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การเตรียมการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการอ่านออกเขียนได้ การประเมินผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการอ่านออกเขียนได้ ครูมีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร ครูมีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ครูมีความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยี ครูมีความสามารถในการวัดผลประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความพึงพอใจต่อระบบพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ นักเรียนมีความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ การรายงานผล การปรับปรุงแก้ไขพัฒนามีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด 2) สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยภาพรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ระบบพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 3 ระบบย่อย ได้แก่ การเตรียมการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการอ่านออกเขียนได้ การจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการอ่านออกเขียนได้ ผลการประเมินมีความเหมาะสมความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด 4) ผลการใช้ระบบพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้แก่ ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ความพึงพอใจ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความพึงพอใจ ในการใช้ระบบพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด และนักเรียนมีความสามารถด้านการอ่านออกเขียนได้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

สุธิภรณ์ ขนอม (2561 : 297 - 319) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาความสามารถในการสอนภาษาไทยของครูในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นการวิจัยและพัฒนาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบ รูปแบบ การนำเสนอรูปแบบ และการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการบริหารชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาความสามารถในการสอนภาษาไทยของครูในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสานักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ ประเด็นการสนทนากลุ่ม และแบบสอบถามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบ บ ผลการศึกษาประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน ได้แก่ องค์ประกอบรูปแบบการบริหาร ประสิทธิผลของรูปแบบการบริหารชุมชนแหงการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งพบว่า (1) องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีองค์ประกอบหลักคือ 1) แนวคิด/หลักการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วย 6 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม ความร่วมมือของทีมที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ การแบ่งปันวิธีปฏิบัติ ความมุ่งมันในการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และเงื่อนไขการสนับสนุนและการสร้างความสัมพันธ์ และ 2) กระบวนการบริหารชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยประยุกต์จากวงจรคุณภาพ (PDCA) ตามแนวคิดของเดมมิ่ง ประกอบด้วย 4 ระยะ ได้แก่ ขั้นวางแผน ขั้นดำเนินการ ขั้นตรวจสอบ และขั้นปรับปรุงแก้ไข (2) รูปแบบการบริหารชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีกระบวนการทางาน 4 ขั้นตอน ซึ่งในแต่ละขั้นตอนมีการบูรณาการเชื่อมโยงกันระหว่างวงจรคุณภาพ (PDCA) ตามแนวคิดของเดมมิ่ง และแนวคิด/หลักการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่สอดคล้องกับบริบทในการพัฒนาความสามารถในการสอนภาษาไทยของครูในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งประกอบด้วย ระยะที่ 1 ขั้นวางแผน ระยะที่ 2 ขั้นดำเนินการ ระยะที่ 3 ขั้นตรวจสอบ และ ระยะที่ 4 ขั้นปรับปรุงแก้ไข และ 3.ประสิทธิผลของรูปแบบการบริหารชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีความเหมาะสมสอดคล้องและมีความเป็นไปได้ในระดับมาก และพฤติกรรมความสามารถในการสอนภาษาไทยของครู 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถในการสอนภาษาไทย ด้านกลวิธีการสอน และด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนมีพัฒนาการสูงขึ้นครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบในระดับมากที่สุด และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการสอนของครูในระดับมาก

นรินทร์ สังข์รักษ์ (2561 : 124) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาครูมืออาชีพโดยใช้การวิจัยจากประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องด้วยการสร้างสรรค์คุณภาพวิชาการ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการณ์และความต้องการในการพัฒนาครูมืออาชีพ 2) ทดลองใช้หลักสูตรการฝึกอบรมและคู่มือในการพัฒนาครูมืออาชีพ 3) ศึกษาการปฏิบัติที่เป็นเลิศของครูสู่ผู้เรียนในการพัฒนาครูมืออาชีพโดยใช้การวิจัยจากประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องด้วยการสร้างสรรค์คุณภาพวิชาการ และ 4) ประเมินผลและถอดบทเรียนการพัฒนาครูมืออาชีพ ดำเนินการวิจัย 3 ชั้นตอน กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาเป็นครูในจังหวัดเพชรบุรีของภูมิภาคตะวันตก ใช้การเลือกโรงเรียนแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามสภาพการณ์ในการพัฒนาครูมืออาชีพ แนวทางการสัมภาษณ์ระดับลึก และแนวทางการสนทนากลุ่มพบว่า 1) สภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเป้าหมายภาพรวมอยู่ในระดับมาก ความมุ่งมั่นและความพึงพอใจต่อวิชาชีพครู สภาพการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมากความต้องการด้านระเบียบวิจัยในชั้นเรียน ความสูงสุด คือ ต้องการมีเอกสารไว้ศึกษา ความต้องการในการพัฒนาการเรียนการสอนและผู้เรียน ปัญหาของผู้เรียนฐานะยากจน ขาดความรับผิดชอบ สมาธิสั้นครูจบใหม่ขาด ประสบการณ์ ครูรุ่นเก่าขาดการพัฒนาตนเอง 2) ผลการทดลอง การจัดอบรมมีคะแนนก่อนการและหลังการอบรมเฉลี่ย

แตกต่างกัน การประเมินความรู้ ความสามารถและการปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนเป้าหมายในภาพรวมอยู่ในระดับมาก การประเมินคุณภาพการปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับดี 3) การปฏิบัติที่เป็นเลิศในด้านครู การมีไฟในตัวมีเป้าหมาย และมีความมุ่งมั่นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารโรงเรียนกำหนดนโยบายชัดเจน สร้างขวัญกำลังใจสนับสนุนและมีการเสริมแรงทางบวก เพื่อนร่วมงานมีการทำงานเป็นทีม ช่วยเหลือกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และครอบครัวมีความเข้าใจและให้กำลังใจ สนับสนุนซึ่งกันและกัน และ 4) การถอดบทเรียนพบว่า (1) การมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ผสานวิชการอย่างครูมืออาชีพ (2) มีเป้าหมายที่ชัดเจนในการให้คุณค่าในวิชาชีพครู (3) มีวัฒนธรรมในบทบาทของความเป็นครู (4) ผู้นำมีบทบาท วิสัยทัศน์และความมุ่งมั่นในการพัฒนาการศึกษา (5) ครูมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีไฟในตัว และมีความมุ่งมั่นและ (6) ความร่วมมือจากพลังกลุ่มในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เกิดจากประสบการณ์การวิจัย และจากประสบการณ์การเรียนรู้

ภัทรวดี จำใบรัตน์ (2562: 156) ได้ศึกษาการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาของโรงเรียนอนุบาลสวี (บ้านนาโพธิ์) จังหวัดชุมพร การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนตามแนวสะเต็มศึกษา 2) พัฒนาศักยภาพของครู และ 3) ประเมินผลการพัฒนาศักยภาพของครูด้านการจัดการเรียนรู้ ตามแนวสะเต็มศึกษา โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติการ การสังเกตการณ์ และการสะท้อนผล กลุ่มเป้าหมายการวิจัยประกอบด้วย ครูโรงเรียนอนุบาลสวี (บ้านนาโพธิ์) จำนวน 8 คน ได้มาด้วยความสมัครใจตามเงื่อนไขของกระบวนการเรียนรู้ชุมชนวิชาชีพ แนวทางที่ใช้ในการพัฒนาครู คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการปฏิบัติกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย คู่มือประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ เอกสารประกอบการปฏิบัติกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม แบบทดสอบก่อนและหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ แบบติดตามการจัดการเรียนรู้ของครู และแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอผลในเชิงบรรยายและพรรณนาวิเคราะห์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา พบว่า ผู้บริหารและครู ขาดความรู้ ทักษะ และแนวทางในการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบสะเต็มศึกษา ไม่มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา และการจัดการเรียนการสอนยังไม่สอดคล้องกับแนวทางสะเต็มศึกษา 2) การพัฒนาศักยภาพของครูด้านการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการคือ การประชุม เชิงปฏิบัติการ และการปฏิบัติกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า ทำให้ครูมีความรู้และความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตามแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาเพิ่มขึ้น ครูสามารถนาความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา แล้วนำไปปฏิบัติจริงกับนักเรียนในแต่ละชั้นเรียนได้ และจากการพัฒนาครูโดยใช้กิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่าครูสามารถนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 3) การประเมินผลการพัฒนาศักยภาพของครูด้านการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสะท้อนผลได้จากการที่ครูนำความรู้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ ไปใช้ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา และได้มีการดำเนินการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามระยะเวลาและกิจกรรมที่กำหนดไว้ อีกทั้งจากการประเมินผลการสังเกตพฤติกรรม พบว่า หลังจากที่ครูนำแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาไปปฏิบัติจริงในชั้นเรียน ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

นอกจากนี้ จากการปฏิบัติกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทำให้ครูสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาได้ ซึ่งสะท้อนผลได้จากบันทึกหลังสอนที่ครูได้จัดทำขึ้น

กติญา บุญสวน(2562 : 58) การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูชีววิทยา โดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ สร้างเครือข่ายชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับครูชีววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40 และศึกษาผลการใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่มีต่อสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูชีววิทยา โดยกลุ่มที่ศึกษาคือ ครูชีววิทยา จำนวน 12 คน ที่ได้จากความสมัครใจ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรนะการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 แบบสังเกตการณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แบบบันทึกการจัดการเรียนรู้ของครูชีววิทยา และแบบประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ร่วมกับสถิติอย่างง่าย พบว่า ครูชีววิทยาทั้ง 12 คน มีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (3.56±0.35) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าครูชีววิทยามีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการพัฒนาสภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ยุคใหม่ สูงที่สุด ถึง 3.64±0.38 ซึ่งในเกณฑ์คุณภาพระดับมาก รองลงมาเป็นสมรรถนะด้านการออกแบบการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ ที่มีผลการวิเคราะห์เท่ากันคือ 3.58±0.52 3.58±0.35 และ 3.58±0.38 ตามลำดับ และสมรรถนะที่มีคะแนนน้อยที่สุดคือ การพัฒนา และใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ที่อยู่ในระดับปานกลาง

ชุลีพร สุระโชติ (2563 : 169-172) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) 2) เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) และ 3) เพื่อประเมินหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) 2) แบบทดสอบความรู้การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) 3) แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ 4) แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ 5) แบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) 6) แบบวัดเจตคติที่มีต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) และ7) แบบประเมินหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) ที่ประกอบด้วย เหตุผลและความสำคัญ หลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้าง/เนื้อหา แนวคิดและทฤษฎี กระบวนการพัฒนาครู กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อประกอบการอบรม การประเมินผลหลักสูตร และเอกสารประกอบการอบรม 2) หลักสูตรมีคุณภาพตามเกณฑ์จากผลการประเมินผู้เข้ารับการอบรม คือ (2.1) ความรู้ของครูในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) หลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2.2) ความสามารถของครูในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับดี และความสามารถของครูในการปฏิบัติกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (2.3) เจตคติของครูที่มีต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) อยู่ในระดับมากทุกข้อ และ 3) การประเมินหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพอยู่ในระดับมากทุกข้อ

งานวิจัยต่างประเทศ

Prytula (2012 : 112-121) ได้ศึกษาอภิปัญญาของครูภายในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อทำความเข้าใจและอธิบายว่ามีสิ่งใดบ้างที่เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดอภิปัญญาของครู และวิธีการที่อภิปัญญาจะมีอิทธิพลต่อการทำงานของครูภายในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นอย่างไร การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้จัดบริบทในการวิจัยเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมที่ครูจะได้รับการส่งเสริมให้เกิดอภิปัญญาและการรับรู้และยอมรับการเป็นผู้นำของตนเองด้านอภิปัญญา ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการทำงานของครูเอง และอาจส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของคนอื่น ๆ ในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพต้องการให้ครูผู้สอนได้รับการเปลี่ยนแปลงในการทำความเข้าใจว่าการเรียนรู้ไม่ได้มาจากภายนอกสู่ภายใน แต่เกิดจากภายในสู่ภายนอก ผลการวิจัยจากการวิจัยนี้เกี่ยวกับอภิปัญญาของครูเพื่อให้ครูนั้นสามารถเตรียมการจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ให้กับนักเรียนโดยให้ความสำคัญในด้านการคิดมากกว่าการท่องจำ หรือทำให้นักเรียนเกิดอภิปัญญามากกว่าการเรียนรู้ทักษะ โดยครูทำหน้าที่กำหนดนโยบายและค้นหาวิธีการที่จะทำให้เกิดอภิปัญญาของนักเรียนเช่นเดียวกับการเกิดอภิปัญญาของครูภายในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

Stewart (2014 : 28-33) ได้ศึกษาการปรับเปลี่ยนการพัฒนาวิชาชีพสู่วิชาชีพแห่งการเรียนรู้ เป็นการวิเคราะห์การทำงานของครูที่มีความเชี่ยวชาญและการพัฒนาการทำงานที่นำไปสู่การทำงานร่วมกันของครู ซึ่งการปฏิบัติงานที่จะเตรียมความพร้อมของครูผู้สอนเพื่อบูรณาการทักษะทางวิชาการของผู้เรียนยังมีไม่เพียงพอต่อความต้องการทั้งทางด้านแรงงานของครู และความพร้อมของสถาบันที่ผลิตครู ผลการศึกษาพบว่า การปรับเปลี่ยนการพัฒนาวิชาชีพครูที่มีประสิทธิภาพมากกว่าวิธีการพัฒนาวิชาชีพครูแบบดั้งเดิมจะต้องพัฒนาโดยอาศัยแนวทางของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพครู ซึ่งจะพัฒนาและเตรียมความพร้อมของครูเพื่อสู่ไปวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ ผู้เข้าร่วมประชุมในส่วนของกิจกรรมการเรียนรู้ในชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพครูสามารถให้โครงสร้างทางการศึกษาที่จำเป็นในการส่งต่อการเรียนการสอนของครูไปสู่นักเรียน โอกาสในการเรียนรู้ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนกันเหล่านี้จะสอดคล้องกับความคิดริเริ่มที่กว้างขึ้นช่วยให้การเชื่อมต่อการปฏิบัติกับข้อเสนอแนะและการสะท้อนผลเข้าด้วยกันได้ เพื่อให้ครูเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ครูผู้เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพครู ควรเป็นครูผู้สอนที่สอนนักเรียนในระดับเดียวกันหรือสอนในเนื้อหาเดียวกันกิจกรรมของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพครู ควรเป็นกิจกรรมเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทำงานของนักเรียน วิธีการเรียนรู้ของนักเรียน และช่วงระยะเวลาที่นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งในวงจรของการพัฒนา การดำเนินงานของครูและการประเมินผลผู้เรียนควรเน้นเนื้อหาที่เฉพาะเจาะจง และมีความสัมพันธ์กับทฤษฎีการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ของการศึกษาชาติ เพื่อที่จะสามารถพัฒนาผู้เรียนเพื่อเป็นแรงงานของประเทศและเป็นการเตรียมมาตรฐานของสถาบันที่ผลิตครูต่อไป

Carpenter (2015 : 682-694) ได้ศึกษาวัฒนธรรมองค์กรและภาวะผู้นำของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อสำรวจเกี่ยวกับการสนับสนุน นโยบายและกระบวนการของภาวะผู้นำร่วมในวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียน วิธีการศึกษาเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ดำเนินการศึกษาจากโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 3 โรงเรียน ใน Midwestern สหรัฐอเมริกา โดยทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครู เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบเก็บข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายของวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนและการดำเนินงานของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องสนับสนุนและมีภาวะผู้นำร่วมกับครูในองค์กรในเชิงบวก โดยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพจะส่งผลกระทบในการปรังปรุงองค์กร ผู้บริหารโรงเรียนต้องทำงานร่วมกันโดยตรงกับครูในการสร้างนโยบายและขั้นตอนการปฏิบัติเพื่อให้เกิดโครงสร้างความเป็นผู้นำ มีครูเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรงในการปรับปรุงชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การศึกษาครั้งนี้มีความสำคัญต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นกรณีเฉพาะที่อาจแจ้งผู้นำการศึกษาเกี่ยวกับกลไกการทำงาน เพื่อให้การดาเนินงานประสบความสำเร็จตามนโยบายและขั้นตอนที่ได้วางรูปแบบไว้ในวัฒนธรรมองค์กรและชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในโรงเรียน

Flores และคณะ (2015 : 113-143) ได้ศึกษาการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยศึกษาวิธีการการมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียนประถมศึกษาของเม็กซิกัน เป็นการศึกษากระบวนการการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนประถมศึกษา 2 แห่ง ในเมือง Monterrey ประเทศเม็กซิโก โดยมีครูเข้าร่วมการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 7 คน คือ ครูผู้สอนผู้ริเริ่มกระบวนการ 3 คน และผู้เชี่ยวชาญ 4 คน ใช้การวิเคราะห์กรณีศึกษาจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน ผลการศึกษาพบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา ในเมือง Monterrey มองเห็นความเป็นไปได้ของความสามารถในการสร้างพื้นที่ที่ครูสามารถสะท้อน แลกเปลี่ยนให้เห็นถึงการแก้ปัญหาในขณะที่ครูร่วมกันปฏิบัติการสอน ซึ่งพื้นที่ของการสะท้อนนี้ยังเปิดโอกาสให้ครูสร้างโครงการและพัฒนาความรู้สึกของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำ ทำให้ครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมในหลายโครงการของการสอน

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยมีความมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม เพื่อส่งเสริมความสามารถจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม ให้การดำเนินการวิจัยบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งเอาไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการตามขั้นตอน โดยผู้วิจัยได้ทำการทดลองปฏิบัติการด้วยกระบวนการเดียวกัน 2 วงรอบ ซึ่งใช้กระบวนการดำเนินงานวิจัยตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart ผู้วิจัยได้ดำเนินตามขั้นตอนแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผน (Planning)
2. การปฏิบัติการ (Action)
3. การสังเกตการณ์ (Observation)
4. การสะท้อนผล (Reflection)

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย วงรอบที่ 1

ขั้นที่ 1 ขั้นการวางแผน

วิธีดำเนินการ

1. ศึกษาวิเคราะห์ พิจารณาและสาเหตุของปัญหา เพื่อกำหนดกรอบในการสนทนาเพื่อให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการศึกษาวิเคราะห์ พิจารณาและสาเหตุของปัญหา จึงดำเนินการโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม ประกอบด้วยประเด็นสำคัญ คือ

1.1 สภาพปัจจุบันปัญหาการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม เป็นอย่างไร

1.2 โรงเรียนมีแนวทางอย่างไรในการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม

2. ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายการวิจัยร่วมกันนำสภาพปัจจุบันและปัญหาที่ร่วมกันวิเคราะห์มากำหนดแนวทางในการพัฒนาครู โดยกำหนดกิจกรรมหลักคือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เรื่อง การพัฒนาศักยภาพของครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมความสามารถจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

3. ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายการวิจัยร่วมกันวางแผนการดำเนินงานและการติดตาม ในวงรอบที่ 1

กลุ่มเป้าหมายการวิจัย

ครูโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 12 คน ประจำปีการศึกษา 2566

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ในประเด็นสภาพปัญหาสภาพปัจจุบันและปัญหาการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่มและบันทึกประเด็นต่าง ๆ ลงในแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มร่วมกับกลุ่มเป้าหมายการวิจัย ผู้วิจัยจะนำมาเรียบเรียงในเชิงพรรณนาวิเคราะห์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นที่ 2 ขั้นการปฏิบัติการ

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายการวิจัยได้ดำเนินการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนการปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพของครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมความสามารถจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยดำเนินการอบรมเชิงปฏิบัติการ การเขียนแผน การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

1. กลุ่มเป้าหมายการวิจัยเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการในหัวข้อ การเขียนแผนการจัด การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ให้ความรู้ในที่ 30 เดือน ตุลาคม พ.ศ.2566 รวมระยะเวลา 1 วัน กลุ่มเป้าหมายการวิจัย ฝึกการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นำเสนอการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์

2. ประเมินความรู้ความเข้าใจของกลุ่มเป้าหมายการวิจัยหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

3. กลุ่มเป้าหมายการวิจัยนำองค์ความรู้ที่ได้ไปสู่การปฏิบัติในชั้นเรียน ด้วยการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แล้วนำไปปฏิบัติจริงกับนักเรียนในชั้นเรียน

4. ผู้วิจัยให้กระบวนการ PLC กับกลุ่มเป้าหมายการวิจัยเป็นระยะ ๆ เพื่อพูดคุยกับกลุ่มหาแนวทางการพัฒนาต่อไป

กลุ่มเป้าหมายการวิจัย

ครูโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 12 คน ประจำปีการศึกษา 2566

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ ซึ่งแบ่งเป็น 2 เรื่อง ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 และการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเป็นแบบทดสอบชนิด 4 ตัวเลือก รวมจำนวน 20 ข้อ

2. แผนการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบทดสอบ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล $\overline{X}$ โดยวิเคราะห์จากค่าสถิติ คือ ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\overline{X}$)
2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ขั้นที่ 3 การสังเกต

วิธีดำเนินการ

1. สังเกตการณ์การดำเนินงานของกลุ่มเป้าหมายการวิจัยตามที่วางแผนและกำหนดไว้
2. สังเกตผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
3. บันทึกและเก็บรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติการ

กลุ่มเป้าหมายการวิจัย

ตัวแทนครูโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 12 คน ประจำปีการศึกษา 2566

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
2. แบบติดตามครูในการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบ ไปด้วย 2 เรื่อง ได้แก่ วันและเวลาที่จัดการเรียนการสอน และลักษณะของกิจกรรมที่ปฏิบัติ
3. เอกสารแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
2. แบบติดตาม มีวิธีการเก็บข้อมูล คือ กลุ่มเป้าหมายการวิจัยบันทึกข้อมูลในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไปปฏิบัติกับนักเรียน
3. เอกสารแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีวิธีการเก็บข้อมูล คือ กลุ่มเป้าหมายการวิจัยบันทึกผลการหลังสอนของแต่ละหน่วยการเรียนรู้และชั้นเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล $\overline{X}$ โดยวิเคราะห์จากค่าสถิติ คือ ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. แบบติดตาม ผู้วิจัยจะนำมาเรียบเรียงในเชิงพรรณนาวิเคราะห์
3. เอกสารแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา ผู้วิจัยจะนำมาเรียบเรียง ในเชิงพรรณนาวิเคราะห์

ขั้นที่ 4 การสะท้อนผล

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยและผู้กลุ่มเป้าหมายการวิจัยร่วมทำการสนทนากลุ่ม ตามกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อนำผลการทดสอบ การสัมภาษณ์ และการสังเกตพฤติกรรม จากการพัฒนาศักยภาพของครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมความสามารถจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กิจกรรม 2 กิจกรรม คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศติดตามผล แล้วนำผลการวิเคราะห์ร่วมกัน เพื่อหาแนวทางพัฒนาและปรับปรุงส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์ ทั้งนี้หากมีสิ่งที่ปฏิบัติแล้วเกิดผลดีจะจัดทำเป็นมาตรฐานการดำเนินงานในวงรอบถัดไป

กลุ่มเป้าหมายการวิจัย

ตัวแทนครูโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 12 คน ประจำปีการศึกษา 2566

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่มและบันทึกประเด็นต่าง ๆ ลงในแบบบันทึก การสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มร่วมกับกลุ่มเป้าหมายการวิจัย ผู้วิจัยจะนำมาเรียบเรียง ในเชิงพรรณนาวิเคราะห์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

การดำเนินการวิจัย วงรอบที่ 2

ขั้นที่ 1 การวางแผน (Planning)

วิธีดำเนินการ

1. ศึกษาและทบทวนการดำเนินงานของกลุ่มเป้าหมายการวิจัยในวงรอบที่ 1 เพื่อกำหนดกรอบในการสนทนากลุ่ม

2. ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายการวิจัย ได้ร่วมทาการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ใน 2 ประเด็นสำคัญ คือ

2.1 ปัญหาการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม ในวงรอบที่ 1 เป็นอย่างไร

2.2 โรงเรียนมีแนวทางอย่างไรในการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในวงรอบที่ 2

3. ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายการวิจัยนำข้อมูลต่าง ๆ ได้ร่วมกันวิเคราะห์ มากำหนดแนวทางในการพัฒนาครูเพิ่มเติม ซึ่งได้กำหนดกิจกรรมหลักคือ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) พัฒนาความรู้ครู เรื่องการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

4. ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายการวิจัยร่วมกันวางแผนการดำเนินงานและการติดตาม

กลุ่มเป้าหมายการวิจัย

ตัวแทนครูโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 12 คน ประจำปีการศึกษา 2566

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ในประเด็นการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่มและบันทึกประเด็นต่าง ๆ ลงในแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มร่วมกับกลุ่มเป้าหมายการวิจัย ผู้วิจัยจะนำมาเรียบเรียงในเชิงพรรณนาวิเคราะห์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นที่ 2 การดำเนินการ (Action)

วิธีดำเนินการ

1. กลุ่มเป้าหมายการวิจัยเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และออกแบบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ตามประเด็นความต้องการพัฒนา ในวันที่ 9 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2566

2. กลุ่มเป้าหมายการวิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ได้ปรับปรุงแล้วไปปฏิบัติกับนักเรียนในชั้นเรียน จากนั้นเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการดาเนินงาน กลุ่มเป้าหมายการวิจัยร่วมกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อสนทนาแลกเปลี่ยนองค์ความรู้

กลุ่มเป้าหมายการวิจัย

ครูผู้สอนโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 12 คน ประจำปีการศึกษา 2566

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. ประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
2. แบบบันทึกการปฏิบัติกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
3. เอกสารประกอบการปฏิบัติกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการบันทึกข้อมูลและประเด็นต่าง ๆ ลงในแบบบันทึกการปฏิบัติกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล $\overline{X}$ โดยวิเคราะห์จากค่าสถิติ คือ ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. ข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผู้วิจัยจะนำมาเรียบเรียงในเชิงพรรณนาวิเคราะห์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นที่ 3 การสังเกตการณ์ (Observation)

วิธีดำเนินการ

1. สังเกตการณ์การดำเนินงานของกลุ่มเป้าหมายตามที่วางแผนและกำหนดไว้
2. สังเกตผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนหลังจากที่ครูใช้แผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
3. บันทึกและเก็บรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติการ

กลุ่มเป้าหมายการวิจัย

ครูผู้สอนโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 12 คน ประจำปีการศึกษา 2566

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

2. เอกสารแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบติดตาม มีวิธีการเก็บข้อมูล คือ กลุ่มเป้าหมายการวิจัยบันทึกข้อมูลในการนำแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไปใช้ในชั้นนักเรียน

2. เอกสารแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีวิธีการเก็บข้อมูลคือ กลุ่มเป้าหมายบันทึกผลการหลังสอนของแต่ละหน่วยการเรียนรู้

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบติดตาม ผู้วิจัยจะนำมาเรียบเรียงในเชิงพรรณนาวิเคราะห์

2. เอกสารแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยจะนำมาเรียบเรียงในเชิงพรรณนาวิเคราะห์

ขั้นที่ 4 การสะท้อนกลับ (Reflection)

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายการวิจัยร่วมทำการสนทนากลุ่ม เพื่อประมวลผลภาพรวมและสรุปผลการปฏิบัติงานทั้งหมดที่ได้ดำเนินการตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ในวันที่ 7 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2567

กลุ่มเป้าหมายการวิจัย

ครูผู้สอนโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 12 คน ประจำปีการศึกษา 2566

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

2. เอกสารแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และจากการสนทนากลุ่ม บันทึกประเด็นต่าง ๆ ลงในแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล $\bar{X}$ โดยวิเคราะห์จากค่าสถิติ คือ ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มร่วมกับกลุ่มเป้าหมายการวิจัย ผู้วิจัยจะนำมาเรียบเรียงในเชิงพรรณนาวิเคราะห์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม 2) เพื่อพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และ 3) เพื่อศึกษาผลการครูพัฒนาในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community:PLC) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติการ (Action) การสังเกตการณ์ (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) ซึ่งทั้ง 4 ขั้นตอนนี้ มีการดำเนินการทั้งหมด 2 วงรอบ ดังนี้

ผลการดำเนินการวิจัยตามวงรอบที่ 1

ขั้นที่ 1 การวางแผน (Planning)

ในขั้นการวางแผน (Planning) ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายการวิจัย ได้ร่วมกันศึกษาสภาพปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม โดยจากการสนทนากลุ่ม(Focus Group Discussion) พบว่า ครูในแต่ละชั้นเรียนมีสภาพปัญหาปัจจุบันเกี่ยวกับจัดการเรียนรู้ที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกันออกไป อีกทั้งยังได้เสนอแนะถึงแนวทางในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยมีประเด็นสำคัญที่น่าสนใจ ดังนี้

1. ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

กลุ่มเป้าหมายได้ให้ข้อมูลในการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยมีจุดมุ่งหมายพัฒนาผู้เรียน 3 ด้าน ได้แก่ พุทธพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย ครอบคลุมในทุกหน่วยการเรียนรู้ มีการกำหนดจุดประสงค์ด้านความรู้ พฤติกรรม คุณลักษณะของผู้เรียน โดยใช้รูปแบบและวิธีการจัดการเรียนรู้ที่อย่างหลากหลาย ให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้รู้ด้วยตนเอง ครูทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาคอยช่วยเหลือและแนะนำเพิ่มเติม ครูจะต้องมีการวิเคราะห์หลักสูตรก่อนการจัดทำแผนการสอน แต่กลุ่มเป้าหมายมีปัญหาในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ คือ ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้แตกต่างกัน บางคนขาดทักษะกระบวนการเรียนรู้ ทำให้จุดมุ่งหมายที่กำหนดไม่ตอบสนองต่อผู้เรียนเท่าที่ควร กลุ่มเป้าหมายได้ให้ข้อเสนอแนะ คือ โรงเรียนควรดำเนินการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อหาแนวทางพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งการอบรมพัฒนาตนเองด้านการสอนในศตวรรษที่ 21 โดยรูปแบบใหม่ที่หลากหลาย

2. ด้านการกำหนดเนื้อหาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

กลุ่มเป้าหมายมีการกำหนดเนื้อหาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยกำหนดความยากง่ายไปตามลำดับ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ นำเนื้อหามาบูรณาการในหลาย ๆ วิชา สร้างความเชื่อมโยงกัน เพื่อความเข้าใจมากยิ่งขึ้น มีการปรับปรุงเนื้อหาให้ทันสมัยและเหมาะสมกับผู้เรียน แต่มีปัญหาในการดำเนินการ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยังไม่เป็นไปตามแนวการ

จัดการเรียนรู้เชิงรุก อาจทำให้ผู้เรียนเกิดการเบื่อหน่าย และผู้เรียนไม่สามารถเรียนรู้เนื้อหาได้ในเวลาที่จำกัด ทำให้การถ่ายทอดความรู้อาจไม่ครอบคลุม ซึ่งกลุ่มเป้าหมายได้ให้ข้อเสนอแนะ คือ ครูผู้สอนต้องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้ทันสมัย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

กลุ่มเป้าหมายหรือครูผู้สอนขาดความรู้เรื่องการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูยังไม่มีองค์ความรู้ในเชิงลึก ครูยังมีความสามารถในการออกแบบกิจกรรมไม่เพียงพอ ครูไม่มีประสบการณ์ และขาดความรู้ ทักษะการสอนในศตวรรษที่ 21 ครูผู้สอนยังไม่รู้ว่าการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จะต้องสอนในแนวทางใดเพื่อให้ผู้เรียนได้ความรู้และได้รับการพัฒนา ครูยังไม่เคยเข้ารับการอบรม รวมทั้งครูผู้สอนไม่ได้จบวิชาเอกโดยตรงที่เกี่ยวข้อง เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ครูไม่มั่นใจในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และครูขาดการพัฒนาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอย่างต่อเนื่อง ครูขาด PLC ในช่วงชั้น ขาดการเขียนแผนการสอนและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งกลุ่มเป้าหมายได้ให้ข้อเสนอแนะ คือ โรงเรียนควรดำเนินการพัฒนาครูด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับหลักสูตรและผู้เรียนรายบุคคล

4. ด้านการวิเคราะห์ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

กลุ่มเป้าหมายมีการวิเคราะห์ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยการวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้และตัวชี้วัดในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ มีการประเมินอย่างเป็นระบบและครอบคลุม แต่มีปัญหาในการดำเนินการ คือ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละครั้งบางครั้งผู้เรียนไม่ให้ความสนใจกับการจัดกิจกรรม ทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์ผลการจัดกิจกรรมได้ถูกต้อง กลุ่มเป้าหมายได้ให้ข้อเสนอแนะ คือ ครูผู้สอนทุกคนต้องสอดแทรกการเสริมแรง สร้างวินัยเชิงบวก และจัดกิจกรรมให้มีความน่าสนใจ กิจกรรมการเรียนรู้และใช้สื่อเทคโนโลยีในการเรียนรู้ที่มีความทันสมัย

5. ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ผู้ให้สัมภาษณ์มีการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยการประเมินผลตามสภาพจริง มีคุณภาพและมาตรฐาน มีแนวทางประเมินที่หลากหลาย นำผลการประเมินไปพัฒนานักเรียน แต่ผู้ให้สัมภาษณ์มีปัญหาในการดำเนินการ คือ ครูยังขาดความรู้ในการสร้างและเลือกใช้เครื่องมือประเมิน แบบทดสอบไม่ตรงตามเนื้อหา ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อเสนอแนะ คือ โรงเรียนควรจัดอบรมครูผู้สอนด้านการออกแบบและสร้างแบบประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน มีความทันสมัย

แนวทางการแก้ปัญหา

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น กลุ่มเป้าหมายมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนควรมีแนวทางในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โดยจากการสนทนากลุ่ม พบว่า กลุ่มเป้าหมายการวิจัยมีความต้องการที่จะปรับเปลี่ยนแนวทาง วิเคราะห์เนื้อหา การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เทคนิคและวิธีการเรียนรู้ การจัดทำสื่อการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ โดยมีการประชุมวางแผนจัดการเรียนรู้ของแต่ละคน มีกำหนดแนวทางการปฏิบัติและมีการนิเทศกากับติดตาม ต้องมีการอบรมเชิงปฏิบัติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูในโรงเรียน ต้องมี PLC ในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กำหนดชั่วโมง PLC สำหรับครูในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนบูรณาการทุกกลุ่มสาระวิชา ดังนั้น จึงได้ร่วมกันกับผู้วิจัยกำหนดแนวทางในการพัฒนาครู คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เรื่อง การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ใน

ศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมความสามารถจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้ ได้มีการกำหนดการวางแผนติดตามการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยแบบติดตามครูที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น เมื่อสิ้นสุดกิจกรรมจะมีการร่วมกันสนทนากลุ่มอีกครั้งเพื่อติดตามผลการดำเนินงาน ตรวจสอบปัญหา อุปสรรค และสิ่งที่ควรยึดปฏิบัติเป็นแนวทางในการดำเนินงานครั้งต่อไป เพื่อให้การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) นั้นเกิดประสิทธิผลและความยั่งยืนต่อไป จึงกำหนดแผนการการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

ตารางที่ 1 กำหนดการประชุมเชิงปฏิบัติการการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

วันเ/เวลา	กิจกรรม	วิทยากร
25 ตุลาคม 2566 08.30 - 09.00 น.	พิธีเปิดการอบรมและการบรรยายหัวข้อ การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	นายอภิชาติ ศรีสารคาม
09.00 – 10.30 น.	คุณสมบัติของครูในศตวรรษที่ 21	Starfish Labz (ออนไลน์)
10.30 – 12.30 น.	ห้องเรียนแห่งอนาคต	Starfish Labz (ออนไลน์)
12.00 – 13.00 น.	พักเที่ยง	
13.30 – 16.00 น.	บูรณาการ : การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	Starfish Labz (ออนไลน์)
16.00 – 16.30 น.	การทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ	

ขั้นที่ 2 การปฏิบัติ (Action)

ในขั้นการปฏิบัติ (Action) มีผลการดำเนินการ ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายการวิจัยเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมความสามารถจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และฝึกปฏิบัติตามกระบวนการ และขั้นตอนในการเขียนแผนการจัด การเรียนรู้ตามแนวการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้ โดยใช้เวลาดำเนินการอบรมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 1 วัน ในวันที่ 25 ตุลาคม 2566 ตั้งแต่เวลา 08.00 - 17.00 นาฬิกา ณ ห้องโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม โดยใช้หลักสูตรการอบรมออนไลน์ของ Starfish Labz ซึ่งเป็นเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนากับกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) และโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริมเป็นโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาตนเองของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) โดยมีเนื้อหาสำคัญคือ คุณสมบัติของครูในศตวรรษที่ 21 ห้องเรียนแห่งอนาคต และบูรณาการ : การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายการวิจัยมีความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนและกระบวนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

2. ผู้วิจัยประเมินความรู้ความเข้าใจของกลุ่มเป้าหมายหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โดยมีผลการประเมินดังนี้

ตารางที่ 2 คะแนนการประเมินความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

กลุ่มเป้าหมาย	คะแนนหลังการอบรม
กลุ่มเป้าหมายคนที่ 1	15
กลุ่มเป้าหมายคนที่ 2	16
กลุ่มเป้าหมายคนที่ 3	17
กลุ่มเป้าหมายคนที่ 4	15
กลุ่มเป้าหมายคนที่ 5	17
กลุ่มเป้าหมายคนที่ 6	18
กลุ่มเป้าหมายคนที่ 7	16
กลุ่มเป้าหมายคนที่ 8	16
กลุ่มเป้าหมายคนที่ 9	14
กลุ่มเป้าหมายคนที่ 10	15
กลุ่มเป้าหมายคนที่ 11	18
กลุ่มเป้าหมายคนที่ 12	16
ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	16.08
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	1.24

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 2 พบว่า คะแนนการประเมินความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) จากกลุ่มเป้าหมายจำนวน 12 คน มีค่าเฉลี่ย 16.08 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.24

3. ผู้วิจัยได้มอบหมายกลุ่มเป้าหมายปฏิบัติการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการไปเขียนแผนจัดการเรียนรู้ และนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน ในวงรอบที่ 1 เริ่มดาเนินการตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2566 ถึง 31 ธันวาคม 2566 โดยกลุ่มเป้าหมายการวิจัยได้เลือกหัวข้อในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คนละ 1 หน่วยการเรียนรู้ และใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อให้ครูได้มาแลกเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติ ระดมความคิด และหาวิธีการใหม่ ๆ เพื่อปรับปรุงการสอนของตนเองและขับเคลื่อนความสำเร็จของนักเรียน อีกทั้งยังเป็นการสะท้อนเกี่ยวกับการปฏิบัติการสอน และผลลัพธ์ของนักเรียนอีกด้วย

ขั้นที่ 3 การสังเกตการณ์ (Observation)

ในขั้นการสังเกตการณ์ (Observation) มีผลการดำเนินการ ดังนี้

1. จากการติดตามการอบรมเชิงปฏิบัติการ กลุ่มเป้าหมายนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการไปเขียนแผนจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คนละ 1 หน่วยการเรียนรู้ และนำไปปฏิบัติกับนักเรียนในชั้นเรียนและรายวิชาที่จัดการเรียนการสอนในแต่ละชั้นเรียน ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2566 ถึง 31 ธันวาคม 2566 พบว่ากลุ่มเป้าหมายการวิจัยมีความสามารถในการสร้างสรรค์กิจกรรมการจัดการ

เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นอย่างดี โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการเรียนรู้และเชื่อมโยงความรู้ด้วยตนเอง เปลี่ยนแปลงจากครูผู้สอนเป็นผู้แนะนำ มีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายมากขึ้น

จากการประเมินความรู้ความเข้าใจของกลุ่มเป้าหมาย หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาศักยภาพของครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพและนำแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไปใช้ในชั้นเรียน พบว่าแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม มีผลการประเมินดังนี้

ตารางที่ 3 คะแนนการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 วงรอบที่ 1

กลุ่มเป้าหมาย	คะแนนเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
กลุ่มเป้าหมายคนที่ 1	3.32	ดี
กลุ่มเป้าหมายคนที่ 2	3.54	ดีมาก
กลุ่มเป้าหมายคนที่ 3	3.21	ดี
กลุ่มเป้าหมายคนที่ 4	3.15	ดี
กลุ่มเป้าหมายคนที่ 5	2.78	ดี
กลุ่มเป้าหมายคนที่ 6	3.06	ดี
กลุ่มเป้าหมายคนที่ 7	2.94	ดี
กลุ่มเป้าหมายคนที่ 8	3.64	ดีมาก
กลุ่มเป้าหมายคนที่ 9	3.57	ดีมาก
กลุ่มเป้าหมายคนที่ 10	2.88	ดี
กลุ่มเป้าหมายคนที่ 11	3.42	ดี
กลุ่มเป้าหมายคนที่ 12	3.12	ดี
ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	3.22	ดี
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	0.283	-

จากตารางที่ 3 คะแนนการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า การพัฒนาศักยภาพของครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม ทำให้ครูผู้สอนมีผลการประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เฉลี่ย 3.22 อยู่ในระดับคุณภาพดี โดยมีครูผู้สอนที่มีผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับคุณภาพดีมาก 3 คน จากคุณครูทั้งหมด 12 คน

ขั้นที่ 4 การสะท้อนผล (Reflection)

ในขั้นการสะท้อนผล (Reflection) ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายการวิจัย ได้ร่วมกันประมวลผลภาพรวมและสรุปผลการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งร่วมกันหาแนวทางและพัฒนาส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์ โดยมีประเด็นสำคัญที่น่าสนใจ ดังนี้

1. การกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ ครูผู้สอนจะต้องมุ่งเน้นพัฒนาทักษะของผู้เรียนต่อยุคสมัยแห่งการปรับตัวที่รวดเร็ว โดยที่ผู้สอนมีบทบาทในการกระตุ้นความสนใจและคอยสนับสนุนให้ผู้เรียน

ได้เกิดการเรียนรู้ผ่านทักษะการอ่าน การเขียน การคิด และคำนวณ เพื่อเป็นทักษะพื้นฐานในการประกอบสร้างความรู้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จะเป็นเครื่องมือในการสืบค้น รวบรวมข้อมูลที่ได้ศึกษามา และนำข้อมูลนั้น ๆ ประกอบสร้าง สังเคราะห์ สร้างภาพการเรียนรู้ในห้องเรียน โดยผ่านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ไม่โดนชักนำได้ง่าย และเกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน องค์ความรู้ ผลิตภัณฑ์ และนวัตกรรมต่อไป

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทำให้กลุ่มเป้าหมายการวิจัยได้เข้าใจวิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้มากขึ้น ซึ่งต่างจากที่ผ่านมาที่ครู ไม่มีความรู้และทักษะในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสามารถนำไปต่อยอดเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ในการบูรณาการทักษะในศตวรรษที่ 21 ได้ แต่อย่างไรก็ตาม กลุ่มเป้าหมายเห็นว่าแผนการจัดการเรียนรู้ยังมีส่วนที่ไม่สมบูรณ์ กลุ่มเป้าหมายต้องการศึกษาความรู้เพิ่มเติมเรื่อง การวิเคราะห์ผู้เรียน การกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ รูปแบบและวิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้การจัดทำแผนการเรียนรู้เกิดความสมบูรณ์มากที่สุด ผู้วิจัยจึงดำเนินการในวงรอบที่ 2

ผลการดาเนินการวิจัยตามวงรอบที่ 2

ขั้นที่ 1 การวางแผน (Planning)

ในขั้นการวางแผน (Planning) ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายการวิจัย ได้ร่วมกันศึกษาโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ศึกษาสภาพปัญหา จัดประชุมวางแผนเพื่อทบทวนผลการดำเนินงานของวงรอบที่ 1 นำไปพัฒนา ปรับปรุงการพัฒนาครูในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของครูโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายการวิจัย ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาในเรื่องการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

1. สภาพปัจจุบันปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

1.1 ด้านการศึกษาคุณลักษณะผู้เรียน ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน ครูขาดเครื่องมือในการศึกษานักเรียน โดยส่วนใหญ่ครูใช้การสังเกตและสอบถามเป็นวิธีการหลัก ขาดการศึกษาผู้เรียนโดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลายหลาย เช่น การวัด SDQ EQ การวัดพหุปัญญาของผู้เรียนเป็นต้น

1.2 ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ ครูผู้สอนขาดการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดระหว่างทางและตัวชี้วัดปลายทาง ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี พ.ศ. 2551 ปรับปรุง 2560 ทำให้ครูผู้สอนกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลาง

1.3 ด้านการกำหนดเนื้อหาในการจัดการเรียนรู้ จากการที่ครูผู้สอนขาดการศึกษาข้อมูลคุณลักษณะของผู้เรียน ครูไม่ได้การศึกษาตัวชี้วัดระหว่างทางและตัวชี้วัดปลายทางและการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง ส่งผลให้ครูผู้สอนกำหนดเนื้อในการเรียนรู้ไม่ครอบคลุมและสอดคล้องกับสภาพผู้เรียน บริบทของนักเรียน และเป้าหมายของหลักสูตร

1.4 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูส่วนใหญ่ออกแบบการเรียนรู้ได้ดีแต่ขาดการใช้สื่อที่ทันสมัย การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่มีความหลากหลายตามเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ ครูมีปรับวิธีสอนจากการสอนแบบบรรยายหรือเป็นผู้ให้ความรู้มาเป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น

สำคัญ ครูเป็นคนคอยชี้แนะเพิ่มเติม แต่ใช้วิธีการสอนแบบเดิมจากการเรียนในชั่วโมงที่ผ่านๆมา ไม่มีการนำเทคนิค วิธีการสอน หรือรูปแบบการสอนที่หลากหลายในแต่ละชั่วโมง นอกจากนี้ครูยังขาดการเตรียมสื่อและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องหรือไม่มีการทดลองใช้สื่อมาก่อน ทำให้การสอนในบางครั้งติดขัด ส่งผลกับเวลาในการจัดกิจกรรม

1.5 ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ครูมีกำหนดวิธีวัดและประเมินผลไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ขาดความรู้และเทคนิควิธีในการวัดและประเมินผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้คำถามเพื่อกระตุ้นการคิดวิเคราะห์ คำถามที่กระตุ้นความสนใจและการมีส่วนร่วมในการสะท้อนคิด นอกจากนี้การออกแบบเครื่องมือในการวัดและประเมินผลยังไม่เหมาะสมกับผู้เรียน นอกจากนี้เครื่องมือวัดที่สร้างขึ้นยังไม่สามารถวัดผู้เรียนได้ครบทุกด้าน ทั้งในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย และทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

สรุปได้ว่า ภาพรวมของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม หลังจากที่ได้รับการอบรมเชิงปฏิบัติการและนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในชั้นเรียน ผู้บริหารและครูผู้สอนทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีการปรับเปลี่ยนแนวทาง วิเคราะห์เนื้อหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประเมินเพื่อหาทางเลือก แก้ไขปัญหา ค้นหาจุดเด่นจุดด้อยของนักเรียน มีการประชุมวางแผน กำหนดแนวทางการปฏิบัติ มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

2. การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพิ่มเติมจากการสะท้อนผลปัญหาการจัดการเรียนรู้ในระยะที่ 1 โดยกลุ่มเป้าหมายได้วางแผนการพัฒนา ดังนี้

ตารางที่ 4 แผนปฏิบัติการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (วงรอบที่ 2)

กิจกรรม	ระยะเวลา	ผู้เกี่ยวข้อง
สนทนากลุ่มสะท้อนปัญหาการจัดการเรียนรู้ในระยะที่ 1 และวางแผนเตรียมการ จัดตาราง PLC และการนิเทศติดตาม	4 มกราคม 2567	ผู้บริหาร และกลุ่มเป้าหมาย
กลุ่มเป้าหมายนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปจัดการเรียนการสอน	8 มกราคม ถึง 28 กุมภาพันธ์ 2567	กลุ่มเป้าหมาย
PLC และการนิเทศติดตาม	8 มกราคม ถึง 28 กุมภาพันธ์ 2567	ผู้บริหาร และกลุ่มเป้าหมาย
ประชุม สรุปและรายงานผลการดำเนินงาน	5 มีนาคม 2567	ผู้บริหาร และกลุ่มเป้าหมาย

ขั้นที่ 2 การปฏิบัติ (Action)

ในขั้นการปฏิบัติ (Action) มีผลการดำเนินการ ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายการวิจัยเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามประเด็นความต้องการพัฒนาเรื่อง การพัฒนาการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยผลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม มีดังนี้

1.1 กลุ่มเป้าหมายการวิจัยร่วมกันการทบทวนความรู้เกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการเขียนแผนจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

1.2 กลุ่มเป้าหมายการวิจัยร่วมกันกำหนดบทบาทของครูผู้สอนและแนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร 7 ขั้นตอน ดังนี้

1.2.1 ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

1.2.2 กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้ และทักษะกระบวนการที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการ และความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์

1.2.3 ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย

1.2.4 จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้

1.2.5 จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่นเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

1.2.6 ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชา และระดับพัฒนาการของผู้เรียน

1.2.7 วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

2. กลุ่มเป้าหมายการวิจัยออกแบบและแผนจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ได้ปรับปรุงแล้วไปปฏิบัติกับนักเรียนในชั้นเรียน ระหว่างวันที่ 8 มกราคม ถึง 28 กุมภาพันธ์ 2567

ขั้นที่ 3 การสังเกตการณ์ (Observation)

ในขั้นสังเกตการณ์ (Observation) มีผลการดำเนิน ดังนี้

ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายการวิจัย ได้ร่วมประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) หลังจากการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนและการนิเทศติดตามผลการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยมีผลการดำเนินการ ดังนี้

1. จากการสังเกตการจัดการเรียนรู้หลังจากกลุ่มเป้าหมายการวิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ด้วยแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งใช้ในวงรอบที่ 2 มีผล ดังนี้

ตารางที่ 5 คะแนนการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในวงรอบที่ 2

กลุ่มเป้าหมาย	คะแนนเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
กลุ่มเป้าหมายคนที่ 1	3.55	ดีมาก
กลุ่มเป้าหมายคนที่ 2	3.65	ดีมาก
กลุ่มเป้าหมายคนที่ 3	3.59	ดีมาก
กลุ่มเป้าหมายคนที่ 4	3.32	ดี
กลุ่มเป้าหมายคนที่ 5	2.31	ดี
กลุ่มเป้าหมายคนที่ 6	3.38	ดี
กลุ่มเป้าหมายคนที่ 7	3.44	ดี
กลุ่มเป้าหมายคนที่ 8	3.79	ดีมาก
กลุ่มเป้าหมายคนที่ 9	3.68	ดีมาก
กลุ่มเป้าหมายคนที่ 10	3.44	ดี
กลุ่มเป้าหมายคนที่ 11	3.61	ดีมาก
กลุ่มเป้าหมายคนที่ 12	3.53	ดีมาก
ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	3.52	ดีมาก
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	0.149	-

จากตารางที่ 5 คะแนนการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในวงรอบที่ 2 พบว่า การพัฒนาศักยภาพของครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของครูโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม ทำให้ครูผู้สอนมีผลการประเมินพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เฉลี่ย 3.52 อยู่ในระดับคุณภาพดีมาก โดยมีครูผู้สอนที่มีผลการประเมินพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับคุณภาพดีมาก 7 คน จากคุณครูทั้งหมด 12 คน

2. จากการที่ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายการวิจัย ได้ร่วมประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้หลังจากการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนและการนิเทศติดตามผล พบว่าการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เป็นประโยชน์อย่างมากกับระบบการศึกษาในปัจจุบัน ทำให้ผู้บริหารและครูผู้สอนหันมาตระหนักถึงความสำคัญของการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างกิจกรรมที่หลากหลาย สร้างสรรค์ สนองความต้องการของผู้เรียน สามารถนำกิจกรรมนี้ไปเผยแพร่ขยายต่อในทุกระดับชั้นและรายวิชาอื่นๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่ผู้เรียนต่อไป

ขั้นที่ 4 การสะท้อนผล (Reflection)

ในขั้นการสะท้อนผล (Reflection) ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายการวิจัย ได้ร่วมกันประมวลผลภาพรวมและสรุปผลการปฏิบัติงานทั้งหมดที่ผ่านมา โดยมีประเด็นสำคัญที่น่าสนใจ ดังนี้

1. จากการร่วมกันกำหนดบทบาทของครูผู้สอนและแนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 7 ขั้นตอน คือ การศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน การแบบการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การเลือกใช้สื่อ

การเรียนรู้ การประเมินผลผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย และการวิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง ผลการดำเนินกิจกรรมมีผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม มีผลการประเมิน ดังนี้

ตารางที่ 6 คะแนนการประเมินความสามารถการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

กลุ่มเป้าหมาย	คะแนนเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
1. การนำเข้าสู่บทเรียน		
1.1 เร้าความสนใจของนักเรียน	3.34	ดี
1.2 มีการทบมวน เชื่อมโยงความรู้และเหมาะสมสาระการเรียนรู้ที่สอน	3.72	ดีมาก
1.3 บอกจุดประสงค์การเรียนรู้หรือแนวทางการเรียน	3.44	ดี
2. การดำเนินการสอน		
2.1 สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	3.84	ดีมาก
2.2 อธิบายตามขั้นตอนทำให้เข้าใจง่ายและใช้ภาษาถูกต้อง	3.34	ดี
2.3 คำถามหรือตัวอย่างที่ใช้ประกอบเรื่องที่สอนเหมาะกับสาระการเรียนรู้และสัมพันธ์กับชีวิตจริง	3.38	ดี
2.4 ใช้เทคนิคการตั้งคำถามหลาย ๆ แบบ เพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น	3.62	ดีมาก
2.5 ให้ความสนใจนักเรียนอย่างทั่วถึง	3.56	ดีมาก
2.6 ตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนระหว่างการสอนรวมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม	3.64	ดีมาก
2.7 ใช้เทคนิคการสอนเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้	3.54	ดีมาก
2.8 ใช้การเสริมแรงแก่นักเรียนอย่างเหมาะสม	3.72	ดีมาก
2.9 ใช้สื่อการสอนได้อย่างถูกต้องและคุ้มค่า	3.52	ดีมาก
2.10 มอบหมายงานหรือแบบฝึกหัดอย่างเหมาะสมกับความสามารถของกลุ่มผู้เรียนหรือรายบุคคล	3.66	ดีมาก
2.11 ฝึกให้นักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตย ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักหน้าที่ของตน เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	3.78	ดีมาก
2.12 ช่วยเหลือเด็กนักเรียนช้าและส่งเสริมเด็กเรียนเก่ง	3.26	ดี
สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม	3.40	ดี
3. การสรุป		
สรุปได้กะทัดรัดช่วยให้นักเรียนเกิดแนวคิดตรงจุดประสงค์การเรียนรู้	3.34	ดี
4. การประเมินการเรียนการสอน		

ตารางที่ 6 (ต่อ)

กลุ่มเป้าหมาย	คะแนนเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
4.1 ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้	3.42	ดี
4.2 จัดให้ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ทั้งหมด	3.62	ดีมาก
4.3 มีการประเมินผลสัมฤทธิ์รวมของการสอนแต่ละครั้ง	3.44	ดี
5. บรรยากาศและสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้	3.38	ดี
6. การควบคุมชั้นเรียน	3.42	ดี
7. ประสิทธิภาพของการใช้เวลาในการสอน	3.68	ดีมาก
8. บุคลิกภาพของผู้สอน	3.66	ดีมาก
ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)	3.53	ดีมาก
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	0.162	-

จากตารางที่ 6 คะแนนการประเมินความสามารถการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า ครูโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม ที่ได้รับการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มีผลการประเมินความสามารถการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในระดับ ดีมาก ค่าเฉลี่ย 3.53

บทที่ 5
สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม สังกัดสานักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมขอนแก่น เขต 1 นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม เพื่อพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และเพื่อศึกษาผลการครูพัฒนาในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart ซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผน ขั้นการปฏิบัติ ขั้นการสังเกตผล และขั้นการสะท้อนผล กลุ่มเป้าหมายการวิจัยคือ ครูผู้สอนโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกการประชุม แบบสัมภาษณ์ผู้ แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ สังเกตพฤติกรรม และแบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดหมวดหมู่ของเนื้อหาและนำมาเสนอโดยความเรียง โดยผู้วิจัยได้สรุปผลการศึกษา การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการศึกษาตามลำดับดังนี้

สรุปผล

การสรุปผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม พบว่า ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูผู้สอนกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครอบคลุมในทุกด้านทั้งด้านความรู้ พฤติกรรม คุณลักษณะของผู้เรียน แต่การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับผู้เรียนที่มีความสามารถในการเรียนรู้แตกต่างกัน บางคนขาดทักษะกระบวนการเรียนรู้ ทำให้จุดมุ่งหมายที่กำหนดไม่ตอบสนองต่อผู้เรียนเท่าที่ควร ด้านการกำหนดเนื้อหาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูผู้สอนมีการกำหนดเนื้อหาการจัดการเรียนรู้โดยกำหนดความยากง่ายไปตามลำดับ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ นำเนื้อหามาบูรณาการในหลาย ๆ วิชา สร้างความเชื่อมโยงกัน เพื่อความเข้าใจมากยิ่งขึ้น มีการปรับปรุงเนื้อหาให้ทันสมัยและเหมาะสมกับผู้เรียน แต่มีปัญหาในการดำเนินการ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยังไม่เป็นไปตามแนวการจัดการเรียนรู้เชิงรุก อาจทำให้ผู้เรียนเกิดการเบื่อหน่าย ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูผู้สอนขาดความรู้เรื่องการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูยังไม่มีองค์ความรู้ในเชิงลึก ครูยังมีความสามารถในการออกแบบกิจกรรมไม่เพียงพอ ครูไม่มีประสบการณ์ และขาดความรู้ทักษะการสอนในศตวรรษที่ 21 ครูผู้สอนยังไม่รู้ว่าการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จะต้องสอนในแนวทางใดเพื่อให้ผู้เรียนได้ความรู้และได้รับการพัฒนา ครูยังไม่เคยเข้ารับการอบรม และครูขาดการพัฒนาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอย่างต่อเนื่อง ครูขาด PLC ในช่วงชั้น ขาดการเขียนแผนการสอนและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ด้านการวิเคราะห์ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูผู้สอนมีการวิเคราะห์ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้และตัวชี้วัดในแต่ละ

แผนการจัดการเรียนรู้ แต่มีปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละครั้งผู้เรียนไม่ให้ความสนใจกับการจัดกิจกรรม ทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์ผลการจัดกิจกรรมได้ถูกต้อง และด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูผู้สอนมีการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยการประเมินผลตามสภาพจริง มีแนวทางประเมินที่หลากหลาย นำผลการประเมินไปพัฒนานักเรียน แต่ครูยังขาดความรู้ในการสร้างและเลือกใช้เครื่องมือประเมิน แบบทดสอบไม่ตรงตามเนื้อหา ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

แนวทางการพัฒนาพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) พบว่า ครูผู้สอนมีความต้องการที่จะปรับเปลี่ยนแนวทาง วิเคราะห์เนื้อหา การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เทคนิคและวิธีการเรียนรู้ การจัดทำสื่อการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ โดยมีการประชุมวางแผนจัดการเรียนรู้ของแต่ละคน มีกำหนดแนวทางการปฏิบัติ และมีการนิเทศกากับติดตาม ต้องมีการอบรมเชิงปฏิบัติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูในโรงเรียน ต้องมี PLC ในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กำหนดชั่วโมง PLC สำหรับครูในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนบูรณาการทุกกลุ่มสาระวิชา โดยร่วมกันกำหนดแนวทางในการพัฒนาครู คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เรื่อง การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมความสามารถจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีการกำหนดการวางแผนติดตามการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) อย่างต่อเนื่อง

2. ศึกษาผลการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) พบว่า การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม ได้มีการ ประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมให้ครูมีความสามารถจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้โดยใช้เวลาดำเนินการอบรมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 1 วัน โดยใช้หลักสูตรการอบรมออนไลน์ของ Starfish Labz ซึ่งเป็นเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนากับกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) และโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริมเป็นโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาตนเองของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) โดยมีเนื้อหาสำคัญคือ คุณสมบัติของครูในศตวรรษที่ 21 ห้องเรียนแห่งอนาคต และการบูรณาการ : การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายการวิจัยมีความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนและกระบวนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีคะแนนการประเมินความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) จากกลุ่มเป้าหมายจำนวน 12 คน มีค่าเฉลี่ย 16.08 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน

การศึกษาผลการพัฒนาการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการไปเขียนแผนจัดการเรียนรู้ และนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน ในวงรอบที่ 1 คนละ 1 หน่วยการเรียนรู้ และใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) พบว่า ครูผู้สอนมีผลการประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เฉลี่ย 3.22 อยู่ในระดับคุณภาพดี โดยมีครูผู้สอนที่มีผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับคุณภาพดีมาก 3 คน จากคุณครูทั้งหมด 12 คน และ

เมื่อได้ร่วมประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อปรับปรุงการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และการนิเทศติดตามผลการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า คะแนนการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ในวงรอบที่ 2 ในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีคะแนนเฉลี่ย 3.52 อยู่ในระดับคุณภาพดีมาก โดยมีครูผู้สอนที่มีผลการประเมินแผนจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับคุณภาพดีมาก 7 คน จากคุณครูทั้งหมด 12 คน

3. การศึกษาผลการประเมินครูในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) หลังจากการอบรมเชิงปฏิบัติการ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การนิเทศติดตาม ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในวงรอบที่ 1 และวงรอบที่ 2 ครูผู้สอนได้กำหนดเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็น 7 ขั้นตอน คือ การศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน การแบบการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ การประเมินผลผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย และการวิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยผู้วิจัยได้ทำการประเมินความสามารถการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า ครูโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม ที่ได้รับการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มีผลการประเมินความสามารถการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในระดับ ดีมาก ค่าเฉลี่ย 3.53

อภิปรายผล

จากสรุปผลการดำเนินงานอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม พบว่า ครูผู้สอนกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครอบคลุมในทุกด้านทั้งด้านความรู้ พฤติกรรม คุณลักษณะของผู้เรียน แต่การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนแตกต่างกัน ทำให้จุดมุ่งหมายที่กำหนดไม่ตอบสนองต่อผู้เรียนเท่าที่ควร ครูผู้สอนมีการกำหนดเนื้อหาการจัดการเรียนรู้โดยกำหนดความยากง่ายไปตามลำดับ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ นำเนื้อหามาบูรณาการในหลาย ๆ วิชา มีการปรับปรุงเนื้อหาให้ทันสมัยและเหมาะสมกับผู้เรียน แต่มีปัญหาในการดำเนินการ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยังไม่เป็นไปตามแนวการจัดการเรียนรู้เชิงรุก อาจทำให้ผู้เรียนเกิดการเบื่อหน่าย ครูผู้สอนขาดความรู้เรื่องการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูยังไม่มีองค์ความรู้ในเชิงลึก ครูไม่มีประสบการณ์และขาดความรู้ทักษะการสอนในศตวรรษที่ 21 ครูยังไม่เคยเข้ารับการอบรม และครูขาดการพัฒนาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอย่างต่อเนื่อง ครูขาด PLC ในช่วงชั้น ขาดการเขียนแผนการสอนและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนไม่ให้ความสนใจกับการจัดกิจกรรม ทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์ผลการจัดกิจกรรมได้ถูกต้อง และครูผู้สอนมีการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยการประเมินผลตามสภาพจริง มีแนวทางประเมินที่หลากหลาย นำผลการประเมินไปพัฒนานักเรียน แต่ครูยังขาดความรู้ในการสร้างและเลือกใช้เครื่องมือประเมิน แบบทดสอบไม่ตรงตามเนื้อหา ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับ ภัทรวดี จำใบรัตน์ (2562: 156) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้

ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาของโรงเรียนอนุบาลสวี (บ้านนาโพธิ์) จังหวัดชุมพร ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา ผู้บริหารและครู ขาดความรู้ทักษะ และแนวทางในการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบสะเต็มศึกษา ไม่มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา และการจัดการเรียนการสอนยังไม่สอดคล้องกับแนวทางสะเต็มศึกษา และชุลีพร สุระโชติ (2563 : 129-130) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) พบว่า ครูมีความรู้ด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมสาระการเรียนรู้ ทักษะด้านสารสนเทศสื่อเทคโนโลยี การกำหนดสาระการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และการกำหนดคุณลักษณะของเด็กในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับปานกลาง

แนวทางการพัฒนาพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) พบว่า ครูผู้สอนมีความต้องการที่จะปรับเปลี่ยนแนวทาง วิเคราะห์เนื้อหา การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เทคนิคและวิธีการเรียนรู้ การจัดทำสื่อการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ โดยมีการประชุมวางแผนจัดการเรียนรู้ของแต่ละคน มีกำหนดแนวทางการปฏิบัติ และมีการนิเทศกากับติดตาม ต้องมีการอบรมเชิงปฏิบัติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูในโรงเรียน ต้องมี PLC ในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กำหนดชั่วโมง PLC สำหรับครูในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนบูรณาการทุกกลุ่มสาระวิชา โดยร่วมกันกำหนดแนวทางในการพัฒนาครู คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เรื่อง การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมความสามารถจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีการกำหนดการวางแผนติดตามการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ ชุลีพร สุระโชติ (2563 : 129-130) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) พบว่า ครูมีความต้องการในการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่ครูมีความต้องการพัฒนามากที่สุดคือ แนวคิดหลักของชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ หลักสูตรและวิธีสอนในศตวรรษที่ 21 คุณลักษณะของเด็กในศตวรรษที่ 21 มาตรฐานการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยี การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และการประเมินผลทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

2. ผลการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) พบว่า การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม ได้มีการ ประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมให้ครูมีความสามารถจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้โดยใช้เวลาดำเนินการอบรมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 1 วัน เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายการวิจัยมีความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนและกระบวนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีคะแนนการประเมินความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) จากกลุ่มเป้าหมายจำนวน 12 คน มีค่าเฉลี่ย 16.08 คะแนน จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 80.4

สอดคล้องกับสุภาวดี ปกครอง (2560 : 182) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบระบบพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต ผลลัพธ์ และข้อมูลป้อนกลับ 15 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ บุคคล งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การเตรียมการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการอ่านออกเขียนได้ การประเมินผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการอ่านออกเขียนได้ ครูมีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร ครูมีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ครูมีความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยี ครูมีความสามารถในการวัดผลประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ และสุธิภรณ์ ขนอม (2561 : 297 - 319) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาความสามารถในการสอนภาษาไทยของครูในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งพบว่า (1) องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีองค์ประกอบหลักคือ 1) แนวคิด/หลักการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วย 6 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม ความร่วมมือของทีมที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ใช้ การแบ่งปันวิธีปฏิบัติ ความมุ่งมันในการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และเงื่อนไขการสนับสนุนและการสร้างความสัมพันธ์ และ 2) กระบวนการบริหารชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยประยุกต์จากวงจรคุณภาพ (PDCA) ตามแนวคิดของเดมมิ่ง ประกอบด้วย 4 ระยะ ได้แก่ ขั้นวางแผน ขั้นดำเนินการ ขั้นตรวจสอบ และขั้นปรับปรุงแก้ไข (2) รูปแบบการบริหารชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีกระบวนการทางาน 4 ขั้นตอน ซึ่งในแต่ละขั้นตอนมีการบูรณาการเชื่อมโยงกันระหว่างวงจรคุณภาพ (PDCA) ตามแนวคิดของเดมมิ่ง และแนวคิด/หลักการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่สอดคล้องกับบริบทในการพัฒนาความสามารถในการสอนภาษาไทยของครู ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การศึกษาผลการพัฒนาการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการไปเขียนแผนจัดการเรียนรู้ และนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน ในวงรอบที่ 1 พบว่า ครูผู้สอนมีผลการประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เฉลี่ย 3.22 อยู่ในระดับคุณภาพดี โดยมีครูผู้สอนที่มีผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับคุณภาพดีมาก 3 คน จากคุณครูทั้งหมด 12 คน และในวงรอบที่ 2 ในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ครูผู้สอนที่มีผลการประเมินแผนจัดการเรียนรู้ คะแนนเฉลี่ย 3.52 อยู่ในระดับคุณภาพดีมาก โดยมีครูผู้สอนที่มีผลการประเมินแผนจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับคุณภาพดีมาก 7 คน จากคุณครูทั้งหมด 12 คน สอดคล้องกับสุภาวดี ปกครอง (2560 : 182) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า ผลการใช้ระบบพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้แก่ ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ความพึงพอใจ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความพึงพอใจ ในการใช้ระบบพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด และนักเรียนมีความสามารถด้านการอ่านออก

เขียนได้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับ นรินทร์ สังข์รักษ์ (2561 : 124) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาครูมืออาชีพโดยใช้การวิจัยจากประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องด้วยการสร้างสรรค์คุณภาพวิชาการ พบว่า ผลการทดลอง การจัดอบรมมีคะแนนก่อนการและหลังการอบรมเฉลี่ยแตกต่างกัน การประเมินความรู้ ความสามารถและการปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนเป้าหมายในภาพรวมอยู่ในระดับมาก การประเมินคุณภาพการปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับดี และการปฏิบัติที่เป็นเลิศในด้านครู การมีไฟในตัวมีเป้าหมาย และมีความมุ่งมั่นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารโรงเรียนกำหนดนโยบายชัดเจน สร้างขวัญกำลังใจสนับสนุนและมีการเสริมแรงทางบวก เพื่อนร่วมงานมีการทำงานเป็นทีม ช่วยเหลือกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และครอบครัวมีความเข้าใจและให้กำลังใจ สนับสนุนซึ่งกันและกัน

3. การศึกษาผลการประเมินครูในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) หลังจากการอบรมเชิงปฏิบัติการ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การนิเทศติดตาม ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในวงรอบที่ 1 และวงรอบที่ 2 ครูผู้สอนได้กำหนดเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็น 7 ขั้นตอน คือ การศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน การแบบการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ การประเมินผลผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย และการวิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยผู้วิจัยได้ทำการประเมินความสามารถการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า ครูโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม ที่ได้รับการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มีผลการประเมินความสามารถการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในระดับ ดีมาก ค่าเฉลี่ย 3.53 สอดคล้องกับ ปาริชาติ เภสัชชา (2557 : 125) ได้ทำการศึกษาเรื่อง พัฒนาสมรรถนครูผู้นำด้านการ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 พบว่า สมรรถนะด้าน การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร ของครูผู้นำสูงกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ครูผู้นำมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาสมรรถนะโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสาร อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับภัทรวดี จำใบรัตน์ (2562: 156) ได้ศึกษาการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาของโรงเรียนอนุบาลสวี (บ้านนาโพธิ์) จังหวัดชุมพร ผลการวิจัยพบว่า การประเมินผลการพัฒนาศักยภาพของครูด้านการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสะท้อนผลได้จากการที่ครูนำความรู้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการไปใช้ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา และได้มีการดำเนินการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามระยะเวลาและกิจกรรมที่กำหนดไว้ อีกทั้งจากการประเมินผลการสังเกตพฤติกรรม พบว่า หลังจากที่ครูนำแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาไปปฏิบัติจริงในชั้นเรียน ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น นอกจากนี้ จากการปฏิบัติกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทำให้ครูสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษาได้ ซึ่งสะท้อนผลได้จากบันทึกหลังสอนที่ครูได้จัดทำขึ้น และชุลีพร สุระโชติ (2563 : 169-172) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) ผลการวิจัย พบว่า หลักสูตรมีคุณภาพตามเกณฑ์จากผลการประเมินผู้เข้ารับการอบรม คือความรู้ของครูในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) หลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความสามารถของครูในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ใน

ระดับมาก ความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับดี และความสามารถของครูในการปฏิบัติกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเจตคติของครูที่มีต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1. ผู้บริหารควรสร้างแรงบันดาลใจครูเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ส่งเสริมให้ครูศึกษาด้วยตนเองการกระตุ้นครูในการคิดสร้างสรรค์และออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และส่งเสริมความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Agent of Change) การสร้างสังคมครูแห่งการเรียนรู้ (PLC) และการประเมินครูการจัดการเรียนอย่างต่อเนื่อง

2. การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในครั้งนี้ สิ่งที่จำเป็นจะต้องดำเนินการเริ่มแรก คือการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับสถานศึกษา(MOU) ที่เน้นให้ผู้บริหารและครูผู้สอนได้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนกระบวนการในสถานศึกษา

3. ควรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานโดยการเรียนรู้เพื่อพัฒนานวัตการสอน วิธีการสอน เทคนิคการสอนควบคู่กับงานการสอนของครู ในรูปแบบการทำงานแบบมีส่วนร่วมในชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเชิงลึกและการศึกษาเชิงคุณภาพในประเด็นที่ครูยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และหาแนวทางแก้ไขและพัฒนาความรู้ความเข้าใจของครูให้ถูกต้อง

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการต่อการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาในสถานศึกษาต่อไป

3. ควรมีการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 เพื่อ สถานศึกษาจะได้รูปแบบที่ชัดเจนและเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาต่อไป

4. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 ที่เป็นลักษณะของการส่งผลทางตรงและทางอ้อม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2545.

_____. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พุทธศักราช 2547. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2547.

กัมพล ไชยนันท์. ยุทธศาสตร์การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในภาคเหนือตอนบน. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2554.

กาญจนา รุ่งแจ้ง. การนาเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาบุคลากรของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนบึงพิมพาสามัคคี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2551.

จิตราภรณ์ วงศ์คาจันทร์. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวจิตตปัญญาศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพจิตทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบสาหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2556.

ชรอยวรรณ ประเสริฐผล. รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่ โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา. ดุษฎีนิพนธ์ กศ.ด. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2556.

ชุลีพร สุระโชติ. การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC). ดุษฎีนิพนธ์ กศ.ด. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2563.

ณรงค์วิทย์ แสนทอง. การบริหารผลงานเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น, 2551.

ทิศนา แขมมณี. ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ : สานักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555.

ธีรวี ทองเจือ และปรีดี ทุมเมฆ. “แนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 : มิติด้านการศึกษา,” วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. ปีที่ 5 ฉบับที่ 3 ; กันยายน-ธันวาคม, 2560.

นรินทร์ สังข์รักษา. การพัฒนาครูมืออาชีพโดยใช้การวิจัยจากประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องด้วยการสร้างสรรค์คุณภาพวิชาการ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2561.

ปาริชาติ เภสัชชา. พัฒนาสมรรถนครูผู้นาด้านการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารใน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21. วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 12(59), 95-104. 2557.

พิมพันธ์ เดชะคุปต์. “ครู TPCK : ครูเก่งของไทย,” ใน เหลียวหลังแลหน้า ปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน เอกสารประกอบการเสวนาการปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน. หน้า 79-81. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558.

ภัทราวรรณ ศรีโพธิน้อย. สภาพและปัญหาการพัฒนาบุคลากรของสหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดลพบุรี. ลพบุรี : บริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, 2551.

ภิญญดา เกิดศิลป์. การพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2552.

มารุต พัฒผล. การจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างการรู้คิดและความสุขในการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จรัลสนิทวงศ์การพิมพ์, 2557 ก.

วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง. รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในศตวรรษ ที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย. วารสารหาดใหญ่, 12 (2) : 125. 2557.

วสันต์ ปานทอง. “รูปแบบการพัฒนาครูเพื่อศิษย์ในสถานศึกษา สังกัดสานักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา,” วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. ปีที่ 15 ฉบับที่พิเศษ 2556 : 193–205, 2556.

วิจารณ์ พาณิช. วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : ตถาตาพับลิเคชั่นจำกัด, 2555.

สกาวรัตน์ นิลเพชร์พลอย. พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูการศึกษาสภาพปัญหาการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองในจังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ราชบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, 2554.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. รายงานประจาปี 2558 สานักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2560.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค, 2560.

สุธิภรณ์ ขนอม. รูปแบบการบริหารชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาความสามารถในการสอนภาษาไทยของครูในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้. วารสารวิทยบริการหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 29(1) : 21 -34. 2561.

สุภาวดี ปกครอง. การพัฒนาระบบพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2560.

สุรศักดิ์ ปาเฮ. “ห้องเรียนกลับทาง ห้องเรียนมติใหม่ในศตวรรษที่ 21,” เอกสารประกอบประชุมผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2. แพร่ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2, 2556.

เอียน สมิธ และอนงค์ วิเศษสุวรรณ์. “การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสาคัญ = Facilitating student-Centered learning,” วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. 18(2) : 1-10 ; พฤศจิกายน-มีนาคม, 2549-2550.

Carpenter, D. “School Culture and Leadership of Professional Learning Communities,” International Journal of Educational Management. 29(5) : 682–694 ; August, 2015.

DuFour, R. and others. Learning by Doing. A Handbook for Professional Learning Communities at Work. Bloomington : Solution Tree, 2006.

Flores, M., G. M. B. and G. M. Q. “Building a Professional Learning Community : A Way of Teacher Participation in Mexican Public Elementary School,” International Journal of Educational Leadership and Management. 3(2) : 113-143 ; July, 2015.

Glasser, A. Adaptive Education : Individual Diversity and Learning Case Studies in Cultural Anthropology Principles of Educational Psychology Series. Minnesota : Holt, Rinehart and Winston, 1965.

Gerlach, Ver S. and D.P. Ely. Teaching and Media : A Systematic Approach. New Jersey : Prentice-Hall Inc., 1980.

Hargreaves, A. Teachin in the Knowledge society : Education in the age of insecurity. New York : Teacher College Press, 2003.

Prytula, M. "Teacher Metacognition within the Professional Learning Community," International Education Studies. 5(4) : 112-121 ; August, 2012.

Schmoker, M. "Learning communites at the crossroads : Toward the best School we've ever had," Phi Delta Kappan. 86(1) : 84-88, 2004.

Stewart, C. "Transforming Professional Development to Professional Learning," Journal of Adult Education. 43(1) : 28-33 ; January, 2014.

ภาคผนวก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบทดสอบความรู้
เรื่อง การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC)

.....

คำชี้แจง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

1. ข้อใดเป็นลักษณะการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับยุคศตวรรษที่ 21
   ก. การส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองเป็นหลัก
   ข. ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า พิสูจน์ ทดลองด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง
   ค. การเรียนผ่านโลกเสมือนจริง
   ง. ถูกทุกข้อ
2. เนื้อหาสาระที่ควรสอนให้แก่ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยด้านใหญ่ ๆ ด้านใดบ้าง
   ก. ความรู้พื้นฐานเชิงทัศนาการ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ความเป็นพลเมือง
   ข. ความรู้พื้นฐานทางพหุวัฒนธรรม ทักษะและกระบวนการเรียนรู้ ความเป็นผู้นำ
   ค. ความรู้พื้นฐานทางข้อมูลข่าวสาร ทักษะชีวิต ความเป็นพลเมืองดิจิตอล
   ง. ความรู้พื้นฐาน ทักษะและกระบวนการเรียนรู้ ทักษะชีวิต
3. การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ข้อใด <u>ไม่เหมาะสม</u>
   ก. สภาพแวดล้อมที่ผู้เรียนต้องใช้สมาธิในการเรียน
   ข. สภาพแวดล้อมสำหรับงานที่ต้องร่วมมือกันทา
   ค. สภาพแวดล้อมสำหรับงานโครงการที่ต้องลงมือปฏิบัติ
   ง. สภาพแวดล้อมที่มีครูเป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอนมากที่สุด
4. ครูคนใดสอนได้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ที่ว่า “สอนให้น้อยลง เรียนรู้ให้มากขึ้น”
   ก. ครูกอให้นักเรียนอ่านหนังสือเรียนและทำแบบฝึกหัดในสมุด
   ข. ครูขอสั่งให้นักเรียนทำงานตามใบงาน
   ค. ครูคอคอยแนะนำให้นักเรียนร่วมกันศึกษาความรู้และทำงานร่วมกัน
   ง. ครูงอบอก อธิบาย และบรรยายให้ฟัง
5. 3Rs 8Cs หมายถึง ข้อใด
   ก. ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ข. ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21
   ค. ทักษะที่สำคัญในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ง. รูปแบบการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
6. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
   ก. กิจกรรมการเรียนรู้การวัดและประเมินผลต้องสัมพันธ์กัน
   ข. การเรียนรู้เกิดจากผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง
   ค. เป็นการเรียนแบบ Passive Learners
   ง. เป็นการเรียนแบบ Teacher center
7. ข้อใดเป็นลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงลึก
   ก. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียนโดยลงมือกระทา น้อยกว่าการฟังอธิบายจากครู
   ข. เป็นการเรียนรู้ที่มุงเน้นลดการถ่ายทอดความรู้จากผู้เรียนสู่ครูให้น้อยลง
   ค. ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในชั้นเรียนเท่านั้นโดยผ่านการอ่าน การพูด การฟัง

ง. ผู้เรียนและผู้สอนรับข้อมูลป้อนกลับจากการสะท้อนความคิดได้อย่างรวดเร็ว

8. เหตุผลสำคัญที่ต้องสอนแบบบูรณาการ คือ ข้อใด

ก. เนื้อหาสาระเพิ่มมากขึ้นต้องเพิ่มเวลาการเรียนรู้

ข. วิถีชีวิตจริงของคนเรามีเรื่องราวต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

ค. เป็นหลักสูตรที่สำเร็จรูปสามารถนาไปใช้ในการ

ง. ผู้เรียนจะเรียนรู้สิ่งที่อยู่ใกล้ตัวได้ดีที่สุด

9. ครูคนใดเป็นครูที่การจัดการเรียนรู้สนองตอบยุคไทยแลนด์ 4.0

ก. ครูเอกระตุ้นให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะเพื่อประโยชน์ส่วนตนเป็นที่ตั้ง

ข. ครูบีขยันสอนมาก แสวงหาความรู้เป็นให้ผู้ให้ความรู้แก่ผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ

ค. ครูซีเปลี่ยนจากผู้ถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนเป็นผู้ชี้แนะ

ง. ครูดีพัฒนาทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อเป็นชิ้นงานการสอนของครู

10. ข้อใด ไม่ใช่ลักษณะการเรียนรู้เชิงรุก

ก. ผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะประสบการณ์และอำนวยความสะดวกในการเรียน

ข. ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน และมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน

ค. ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน

ง. ผู้สอนใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายทำให้ผู้เรียนกระตือรือร้นในการเรียน

11. ข้อใดเป็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้

ก. การจัดการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ตามที่ผู้สอนกำหนด

ข. การจัดการเรียนรู้ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ให้ผู้เรียนนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ค. การจัดการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรมไปตามที่ผู้เรียนต้องการ

ง. การจัดการเรียนรู้เป็นการพัฒนาสติปัญญาของผู้เรียนให้เรียนดีขึ้น

12. ข้อใดเปรียบเสมือนเป็นเข็มทิศในการจัดการเรียนรู้ของครู

ก. สื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้

ข. การวัดและประเมินผล

ค. มาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551

ง. แผนการจัดการเรียนรู้

13. ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ต้องวิเคราะห์เชื่อมโยงกับส่วนใดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

ก. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ข. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ค. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ง. สาระสำคัญของหลักสูตร

14. บทบาทของครูในข้อใดที่ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ก. ครูเป็นผู้นำเข้าสู่บทเรียนสอนตามเนื้อหาสาระเป็นเป้าหมายสำคัญ

ข. ครูเป็นผู้นำ อภิปราย ให้เหตุผล น้อมนำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ตามจุดมุ่งหมายของบทเรียน

ค. ผู้สอนรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและเป็นผู้แก้ปัญหาให้ทุกเรื่อง

ง. ผู้สอนควรใช้แหล่งข้อมูลที่แท้จริงตามธรรมชาติ เน้นการค้นหาความสัมพันธ์และแก้ปัญหาด้วยความรู้และทักษะจำเป็น

15. ข้อใดเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตามเป้าหมายในยุคการศึกษา 4.0 ที่สำคัญที่สุด

ก. กระบวนการสร้างความรู้ ข. กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ

ค. กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ง. ถูกทุกข้อ

16. โรงเรียนแห่งหนึ่งได้คิดค้นวิธีการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 หัวใจสำคัญ คือ เน้นสอนคนไม่ใช่สอนวิชา และในการสอนนั้นเน้น “สอนแบบไม่สอน” ตรงกับการปฏิบัติข้อใด

ก. ครูเน้นบอกนักเรียนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการทางสติปัญญา

ข. สอนแบบบอกข้อความรู้แก่นักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้บันทึกไปใช้ในการสอบ

ค. ครูตั้งคำถามจากง่ายไปสู่คำถามยากเพื่อให้นักเรียนคิดหาข้อความรู้ด้วยตนเอง

ง. การพัฒนาความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนช้ากว่าเพื่อน

17. ข้อใดกล่าวถึง “ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ” ได้ถูกต้อง

ก. การร่วมมือรวมพลังของครู และผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาวิชาชีพครู

ข. เป็นการดำเนินงานที่มีเป้าหมายสำคัญเพื่อพัฒนาสมรรถนะให้เป็นครูมืออาชีพ

ค. การร่วมมือรวมพลังของครู ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้อง โดยมุ่งเน้นการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องเป็นสำคัญและการเรียนรู้วิธีการปฏิบัติงานของครู

ง. เป็นการพัฒนาครูด้านความรู้ความสามารถและแนวทางปฏิบัติที่เกิดจากการนำทฤษฎีสู่การปฏิบัติจริงในชั้นเรียน

18. ข้อใดเป็นแนวคิดหลักของชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

ก. ครูเป็นนักการศึกษาทุกคนในโรงเรียนการทำงานแยกออกจากผู้บริหาร

ข. การทำงานผลลัพธ์เชิงประจักษ์ที่เกิดขึ้นกับครู

ค. โรงเรียนต้องแสดงความมั่นใจว่าผู้เรียนจะเรียนรู้ได้โดยมีผลการเรียนในระดับที่สูงขึ้น

ง. กระบวนการเรียนรู้ของครูแยกออกจากกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

19. ลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพข้อใดที่แสดงถึงการพึ่งพาอาศัยกันเพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

ก. ความเคารพซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในชุมชน

ข. การสร้างวัฒนธรรมร่วมมือรวมพลังที่มุ่งเน้นการเรียนรู้

ค. การปฏิบัติร่วมกันในลักษณะการทา งานเป็นทีม

ง. มีพันธะสัญญาร่วมกันเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

20. การปฏิบัติข้อใดจัดว่าเป็นประเภทหนึ่งของชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

ก. การพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์

ข. ชุมชนนักปฏิบัติ

ค. การทำวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นทีม

ง. ถูกทุกข้อ

เฉลย แบบทดสอบความรู้
เรื่อง การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC)

ข้อ	คำตอบ
1	ง
2	ง
3	ง
4	ค
5	ก
6	ค
7	ง
8	ข
9	ค
10	ข
11	ข
12	ง
13	ข
14	ง
15	ง
16	ค
17	ค
18	ค
19	ข
20	ง

แบบประเมินความสามารถการออกแบบการจัดการเรียนรู้/ แผนการจัดการเรียนรู้

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับของคะแนนรายการประเมินความสามารถการออกแบบการจัดการเรียนรู้/ แผนการจัดการเรียนรู้

<u>เกณฑ์การให้คะแนน</u> ทำเครื่องหมาย / ระดับคะแนนในแต่ละข้อ

4 = ดีมาก 2 = พอใช้ / มีพฤติกรรมที่ระบุไว้

3 = ดี 1 = ควรปรับปรุงแก้ไข/หรือไม่มีพฤติกรรมที่ระบุไว้

ข้อที่	การปฏิบัติ	ระดับคุณภาพ			
		4	3	2	1
1	แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วนตามแบบฟอร์มที่โรงเรียนกำหนด				
2	การเขียนสาระสำคัญในแผนการจัดการเรียนรู้				
3	จุดประสงค์การเรียนรู้ระบุพฤติกรรมชัดเจน สามารถวัดได้				
4	สาระการเรียนรู้ครบถ้วน สัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้				
5	ระบุวิธีการวัดผลประเมินผลอย่างชัดเจน				
6	ระบุเครื่องมือสำหรับการวัดผลประเมินผลอย่างชัดเจน				
7	ระบุเกณฑ์การประเมินผลอย่างชัดเจน				
8	กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม ครบถ้วนทุกขั้นตอนตามวิธีสอน หรือกระบวนการ หรือเทคนิคการสอนที่ระบุไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้				
9	ระบุการใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้สัมพันธ์สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้				
10	มีหลักฐาน อาทิ สื่อ ใบกิจกรรม ใบความรู้ เครื่องมือวัด ฯ ที่ปรากฏในแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วน				

แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
ของครูโรงเรียนบ้านโคกสีวิทยาเสริม

ชื่อผู้สอน.....วิชาที่สอน..... ชั้น.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ..... ....เวลา.....น.

<u>เกณฑ์การให้คะแนน</u> ทำเครื่องหมาย / ระดับคะแนนในแต่ละข้อ

4 = ดีมาก 2 = พอใช้ / มีพฤติกรรมที่ระบุไว้

3 = ดี 1 = ควรปรับปรุงแก้ไข/หรือไม่มีพฤติกรรมที่ระบุไว้

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				หมายเหตุ/ข้อเสนอแนะ
	4	3	2	1	
1. การนำเข้าสู่บทเรียน					
1) เร้าความสนใจของนักเรียน					
2) มีการทบมวน เชื่อมโยงความรู้และเหมาะสมสาระการเรียนรู้ที่สอน					
3) บอกจุดประสงค์การเรียนรู้หรือแนวทางการเรียน					
2. การดำเนินการสอน					
1) สาระการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
2) อธิบายตามขั้นตอนทำให้เข้าใจง่ายและใช้ภาษาถูกต้อง					
3) คำถามหรือตัวอย่างที่ใช้ประกอบเรื่องที่สอนเหมาะกับสาระการเรียนรู้และสัมพันธ์กับชีวิตจริง					
4) ใช้เทคนิคการตั้งคำถามหลาย ๆ แบบ เพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น					
5) ให้ความสนใจนักเรียนอย่างทั่วถึง					
6) ตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนระหว่างการสอน รวมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม					
7) ใช้เทคนิคการสอนเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้					
8) ใช้การเสริมแรงแก่นักเรียนอย่างเหมาะสม					
9) ใช้สื่อการสอนได้อย่างถูกต้องและคุ้มค่า					
10) มอบหมายงานหรือแบบฝึกหัดอย่างเหมาะสมกับความสามารถของกลุ่มผู้เรียนหรือรายบุคคล					
11) ฝึกให้นักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตย เช่น ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นรู้จักหน้าที่ของตน เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี เป็นต้น					
12) ช่วยเหลือเด็กนักเรียนช้าและส่งเสริมเด็กเรียนเก่ง					
13) สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม					

รายการประเมิน	ระดับคะแนน				หมายเหตุ/ข้อเสนอแนะ
	4	3	2	1	
3. การสรุป					
1) สรุปได้กะทัดรัดช่วยให้นักเรียนเกิดแนวคิดตรงจุดประสงค์การเรียนรู้					
4. การประเมินการเรียนการสอน					
1) ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้					
2) จัดให้ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ทั้งหมด					
3) มีการประเมินผลสัมฤทธิ์รวมของการสอนแต่ละครั้ง					
5. บรรยากาศและสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้					
6. การควบคุมชั้นเรียน					
7. ประสิทธิภาพของการใช้เวลาในการสอน					
8. บุคลิกภาพ					
คะแนนรวม					
เฉลี่ย					
สรุปผลการประเมิน					

<u>เกณฑ์การประเมิน</u> เฉลี่ย 3.50 – 4.00 = ดีมาก
เฉลี่ย 2.50 – 3.49 = ดี
เฉลี่ย 1.50 – 2.49 = พอใช้
เฉลี่ย ต่ำกว่า 1.50 = ปรับปรุง

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....
.....
.....
.....